

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra západoevropských studií

Bakalářská práce

2020

Alena Jiskrová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Proměna migračních politik Francie za prezidentského
mandátu Françoise Hollanda**

Bakalářská práce

Autor práce: Alena Jiskrová

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Anna Lukešová

Rok obhajoby: 2020

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 20. 5. 2020

Alena Jiskrová

Bibliografický záznam

JISKROVÁ, Alena. *Proměna migračních politik Francie za prezidentského mandátu Françoise Hollanda*. Praha, 2020. 48 stran. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Katedra evropských studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Anna Lukešová.

Rozsah práce: 59 553 znaků

Anotace

Francouzské migrační politiky prošly v období prezidentského mandátu Françoise Hollanda v letech 2012 až 2017 zásadními proměnami, které byly způsobeny především uprchlickou krizí. Tato práce poskytuje podrobnou analýzu vnitropolitického vývoje ve Francii a proměn migračních politik v průběhu Hollandova působení v prezidentském úřadu. Jednotlivé tendence migračních politik jsou rozděleny na období před vypuknutím uprchlické krize, v době vrcholu krize a při doznívání krize. Práce dokazuje, jak Francie ve zkoumaném období ztratila svůj obraz země tradičně otevřené přistěhovalcům. Na jedinečnosti tomuto období přidává fakt, že Francii v době uprchlické krize vedl levicový prezident, který se zpočátku vyznačoval liberálním přístupem k přistěhovalcům a integraci cizinců do francouzské společnosti, ovšem s nárůstem nekontrolované migrace byl postupně nucen svůj přístup změnit. V práci jsou v souvislostech představena jednotlivá migrační opatření, která byla přijímána v závislosti na vývoji situace a byla cílena na omezení přílivu migrantů a jejich případné integrace do většinové společnosti.

Annotation

French migration policies underwent fundamental changes during the presidency of François Hollande from 2012 until 2017, mainly due to the refugee crisis. This thesis provides a detailed analysis of the development of the domestic situation in France and changes in its migration policies over the course of Hollande's presidential term. The various tendencies of migration policies are divided into three periods – before the refugee crisis, the peak of the crisis, and the aftermath of the crisis. The thesis proves how France, in the examined years, lost its image as a country traditionally open to immigrants. The uniqueness of this period was enhanced by the fact that during the refugee crisis the country was led by a left-wing president who initially had a liberal attitude towards the immigration and integration of foreigners into French society. However with the growth of uncontrolled migration, he was forced to adopt a stricter stance. The thesis introduces migration measures that were accepted based on the development of the situation, which were meant to limit the number of incoming migrants and ease their potential integration into the French society. These measures are put into context with the current developments.

Klíčová slova

Migrační politiky, migrace, imigrace, integrace, azyl, Francie, uprchlická krize, François Hollande

Keywords

Migration policies, migration, immigration, integration, asylum, France, refugee crises, François Hollande

Title

Changes in French migration policies under the presidency of François Hollande

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce, Mgr. Anně Lukešové za odborné vedení a přínosné rady při psaní práce. Dále bych chtěla poděkovat panu doktoru Ondřeji Matějkovi, jehož vedení a připomínky v rámci bakalářského semináře mi byly rovněž nápomocny při tvorbě práce.

Obsah

Úvod.....	1
1. Teoreticko-metodologická část.....	2
1.1. Teoretická část práce.....	2
1.1.1. Terminologie.....	2
1.1.2. Migrační teorie a integrační modely	3
1.2. Přehled akademické debaty.....	6
1.3. Metodologie	7
2. Historie imigrace do Francie.....	9
3. Proměna migračních politik Francie za prezidentského mandátu Françoise Hollanda	14
3.1. Prezidentská kampaň Françoise Hollanda	14
3.2. Migrační politiky Francie před vypuknutím uprchlické krize	15
3.3. Migrační politiky Francie při vrcholu uprchlické krize	19
3.4. Migrační politiky Francie po uprchlické krizi	24
Závěr	29
Summary	31
Zdroje.....	33

Úvod

Francouzské migrační politiky prošly v období prezidentského mandátu Françoise Hollanda v letech 2012 až 2017 ojedinělým vývojem. Francie je sice zemí s dlouhou tradicí přistěhovalectví, ale v tomto období čelila novým výzvám, které měly zásadní vliv na tvorbu migračních politik. Postoj francouzské vlády, potažmo prezidenta k imigraci a integraci přistěhovalců na území Francie byl ovlivněn především vnějšími vlivy, z nichž nejzásadnější byla uprchlická krize a problémy s ní spojené. Na proměně migračních opatření je demonstrován vliv jednotlivých událostí na přístup vlády a prezidenta k imigraci a integraci cizinců a azylové politice. Mimo to je prostor věnován i návrhům francouzských představitelů v rámci Evropské unie a jejich příspěvek do společné evropské migrační a azylové politiky.

Hollande jakožto socialistický politik byl zpočátku imigraci do Francie otevřený a příchod cizinců vnímal převážně kladně. Jeho přístup se však proměnil s vypuknutím uprchlické krize, se kterou se objevily problémy regulace imigrace a integrace přistěhovalců do většinové společnosti. K těmto problémům přibyly i teroristické atentáty a útoky spáchané v několika francouzských městech. Nekontrolovatelná imigrace se tak ve Francii stala reálnou hrozbou a bylo nutné ji začít řešit. Na jednotlivé události reagovala vláda přijímáním nejrůznějších opatření, které měly zabránit vzniku dalšího ohrožení francouzských občanů. V práci jsou představena klíčová opatření a zákony přijaté k řešení vzniklých problémů a v závěru je posouzen jejich vliv na vývoj situace.

První kapitola bakalářské práce se zabývá vymezením teorie a metodologie užívané v práci. V druhé kapitole je stručně představena historie imigrace do Francie a nejdůležitější migrační politiky přijímané v novodobé historii. Hlavní část práce je uvedena podkapitolou představující Hollandovu kandidaturu na prezidenta republiky se zaměřením na migrační témata. Další podkapitoly jsou věnovány již migračním politikám za Hollandova prezidentského mandátu, které jsou členěny podle jednotlivých období, jejichž milníkem je právě uprchlická krize. Nejdříve jsou představeny francouzské migrační politiky před vypuknutím uprchlické krize. Důležitou část práce tvoří podkapitola zabývající se migračními politikami v době uprchlické krize. Poslední podkapitola se věnuje migračním politikám po uprchlické krizi. V závěru jsou shrnuta hlavní zjištění práce.

1. Teoreticko-metodologická část

Tato kapitola je věnována představení základních teoretických a metodologických předpokladů, se kterými se v práci pracuje. Teoretická část práce je členěna na podkapitoly, ve kterých jsou vysvětleny základní termíny užívané v práci. Mimo to jsou zde představeny vybrané migrační teorie a integrační modely, které jsou základem pro následný výzkum. V samostatné podkapitole jsou představeny klíčové vědecké publikace zabývající se migračními politikami, ze kterých bylo čerpáno při psaní práce. Poslední podkapitola se zabývá základními metodologickými aspekty práce.

1.1. Teoretická část práce

1.1.1. Terminologie

V této práci se vyskytují odborné termíny, které je nutno pro začátek definovat. Termínem *politiky* se rozumí soubor cílů a opatření formulovaných a prosazovaných příslušnou státní mocí. Jako *migrační politiky* se označují „politiky směřující k přímé nebo nepřímé regulaci a řízení pohybu přes mezinárodní hranice a jejich pobytu na území cizího státu, jehož nejsou občany“¹. Mimo regulaci legálního pohybu se migrační politiky zabývají také nelegální migrací a její prevencí a postihy (spadá sem například vydávání víz a pasů, ostraha hranic a podmínky udělení azylu atd.). Migrační politiky je oblast nadřazená imigračním a integračním politikám. Cílem *imigračních politik* je regulovat vstup přistěhovalců do hostitelské země a stanovit, jací cizinci a za jakých podmínek se zde mohou usadit. *Integrační politiky* navazují na imigrační politiky, jelikož se zabývají začleněním cizinců do hostitelské společnosti a jejím bezproblémovým fungováním.²

V migračních politikách figurují termíny migrant, imigrant a cizinec. *Migrant* je podle většiny zdrojů³ obecná definice osoby, která dobrovolně opustí zemi svého původu s cílem přemístit se do jiného státu za účelem lepších životních podmínek (většinou z rodinných či pracovních důvodů). Pod označení migrant lze zahrnout jak legální tak nelegální přistěhovalce, uprchlíky i azylanty.⁴ Za *cizince* je považována osoba, která se pohybuje na území státu, jehož není státním občanem.⁵ *Imigrant*

¹ Pavel Barša, Andrea Baršová, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku* (Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, Brno, 2005), 9.

² *Ibid.*, 9-11.

³ Definice migranta není zakotvena v mezinárodním právu, pro vysvětlení pojmu tedy posloužila shoda většiny zdrojů.

⁴ „Definitions“, *United Nations*, dostupné na: <https://refugeesmigrants.un.org/definitions> (staženo 15. 5. 2020).

⁵ „Slovníček pojmů“, *Ministerstvo vnitra České republiky*, dostupné na: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx> (staženo 5. 2. 2020).

(*přistěhovalec*) je cizinec přicházející do dané země za účelem dlouhodobého pobytu delšího jak dvanáct měsíců.⁶

S migračními politikami se pojí i problematika uprchlictví a azylu, kterými se zabývají *azylové politiky*. Jejich cílem je poskytnout rovnocenný status každému příslušníkovi cizí země žádajícího o mezinárodní ochranu v jiném státě.⁷ V azylových politikách se pracuje s termíny uprchlík, žadatel o azyl a azylant. *Uprchlík* je podle základních dokumentů mezinárodního práva zabývající se uprchlictvím⁸ osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských, národnostních, společenských, politických, a je neschopna přijmout nebo vzhledem k výše uvedeným obavám odmítá ochranu své vlasti. Uprchlíkovi by měla být podle mezinárodního práva automaticky zajištěna základní práva a mělo by být vyloučeno jeho navrácení do vlasti, kde mu hrozí nebezpečí (tzv. princip nevydání).⁹ Termín *azyl* označuje ochranný status, který stát poskytuje státnímu příslušníku jiné země, aby mu zajistil ochranu před pronásledováním státem svého původu. *Žadatel o azyl* je člověk, který o sobě tvrdí, že je uprchlík a žádá o mezinárodní ochranu. O jeho nároku na azyl rozhoduje stát, na jehož území podá žádost. *Azylant* je cizinec, kterému byl na základě žádosti udělen azyl.¹⁰

1.1.2. Migrační teorie a integrační modely

Z důvodu přílišné komplexnosti migrace neexistuje žádná univerzálně platná teorie vysvětlující její příčiny. Většina teorií vysvětluje pouze dílčí aspekt migrace nebo jednotlivou fázi migračního pohybu.¹¹ Z teorií migrace, která bude aplikována na zkoumanou problematiku byla zvolena tradiční *neoklasická migrační teorie* jakožto jedna z hlavních teorií vysvětlujících důvody migrace. Tato teorie vychází z neoklasické ekonomické teorie a je založena na konceptu *push-pull faktorů*, tedy faktorů přitahujících a odpuzujících migranty.¹² Podle této teorie je migrace důsledkem socioekonomické

⁶ „Glossary“, *European Commission*, dostupné na: https://ec.europa.eu/immigration/glossary_en#glosI (staženo 15. 5. 2020).

⁷ „Politique d`asile“, *Parlament européen*, dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fr/sheet/151/politique-d-asile> (staženo 15. 5. 2020).

⁸ *Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků z roku 1967*.

⁹ „Terminologie“, *Amnesty International*, dostupné na: <https://www.amnesty.cz/migrace/terminologie> (staženo 5. 2. 2020).

¹⁰ „Žadatel o azyl“, *UNHCR*, 19. 12. 2016, dostupné na: <https://www.unhcr.org/cz/98-czkomu-pomahamezadatele-o-azyl-html.html> (staženo 5. 2. 2020).

¹¹ Drbohlav D., Uherek Z., „Reflexe migračních teorií“ *Geografie – Sborník České geografické společnosti 112*, 2 (2007), 126-127.

¹² Drbohlav, Uherek, „Reflexe migračních teorií“, 131-132.

nerovnováhy mezi regiony, kde určité faktory působí primárně jako vytěšňující (*push*– např. ekonomické strádání, politická represe v zemi původu) a jiné naopak jako přitahující do dané oblasti (*pull* – např. ekonomické výhody života ve vyspělé zemi, politická svoboda).¹³ Francie jakožto vyspělý západní stát je typickým příkladem země přitahující migranty, jelikož jim poskytovala nové příležitosti a naději na lepší život.

Další teorií, ze které tato práce vychází, je *teorie sítí*. Ta je založena na předpokladu, že migrace je tvořena mezilidskými vztahy spojujícími migranty s bývalými migranty v daném státě (buďto na základě příbuzenského nebo přátelského vztahu). Právě tyto vazby zvyšují pravděpodobnost migrace, jelikož snižují rizika a náklady s ní spojené. Migrační sítě ovlivňují počet a cíle migrantů a migranty mohou jak přitahovat, tak i odrazovat. Pomocí teorie sítí tedy lze vysvětlit koncentraci imigrantů v jednotlivých regionech – například právě Francii. Síť lidských vazeb v jednotlivých státech komplikují regulaci migračních toků, jelikož se vytváří nezávisle na záměrech států a nejsou pod kontrolou.¹⁴

Kromě migračních teorií věnuje akademická literatura značnou pozornost i integračním politikám, které jednotlivé země přijímají s cílem bezproblémového soužití svých občanů s cizinci. Pro účely práce je nutné pochopit odlišné užívání termínů integrace a asimilace v odborné literatuře, které se užívají jak pro popsání procesu začlenění přistěhovalců do daného státu, tak výsledného stavu. *Integrace* je proces, pomocí kterého jsou přistěhovalci začleňováni do většinové společnosti za účelem jejího sjednocení.¹⁵ *Asimilace* je proces, během kterého přistěhovalci přijímají zvyklosti většinové společnosti s cílem se jí co nejvíce přizpůsobit.¹⁶ Tento proces byl chápán jako jednostranný proces přizpůsobení, u kterého se automaticky předpokládá, že se imigranti vzdají svých specifických charakteristik a splynou s většinovou společností.¹⁷ V Evropě se od něj na konci 60. let 20. století upustilo z důvodu negativní historické zkušenosti z dob kolonialismu, kdy evropské mocnosti byly považovány za civilizované, a proto bylo kolonizovaným mocnostem násilně nuceno přijetí evropských kulturních vzorců.¹⁸ Pojem asimilace byl v evropském prostředí nahrazen pojmem

¹³ Arango J., „Explaining Migration: A Critical View“. *International Social Science Journal* 165 (2000), 285.

¹⁴ Barša, Baršová, *Přistěhovalectví a liberální stát*, 275-276.

¹⁵ Rinus Penninx, „Integration: The Role of Communities, Institutions, and the State“, *Migration Policy Institute*, 1. 10. 2003, dostupné na: <https://www.migrationpolicy.org/article/integration-role-communities-institutions-and-state> (staženo 15. 5. 2020).

¹⁶ Brown S.K., Bean F.D., „Assimilation Models, Old and New: Explaining a Long-Term Process“, *Migration policy institute*, 1. 10. 2006, dostupné na: <https://www.migrationpolicy.org/article/assimilation-models-old-and-new-explaining-long-term-process> (staženo 15. 5. 2020).

¹⁷ Entzinger H., „Different and Equal; Models for the Analysis of Integration Policies“, *Council of Europe. Seminar on Strategies for Implementing Integration Policies* (1999), 3 .

¹⁸ Heckman F., Schnapper D. (ed.), *The Integration of Immigrants in European Societies* (Lucius & Lucius, Stuttgart, 2003), 16.

integrace, který se ovšem nevyskytuje v dílech amerických vědců, kteří místo něj užívají termín asimilace.¹⁹ V této práci bude užíván pojem integrace.

Vlády jednotlivých zemí aplikují za účelem dosažení bezproblémového soužití přistěhovalců a většinové společnosti nejrůznější integrační modely.²⁰ Na základě toho, jaké podmínky a možnosti jsou dány imigrantům ze strany většinové společnosti, je možné rozlišit tři tradiční integrační modely: multikulturní (pluralitní), etnicko-exkluzivistický a asimilační. Od konce 20.století se však hranice mezi jednotlivými integračními modely smývají a vznikají nové integrační modely (občanská integrace).²¹

Multikulturní model vychází z předpokladu, že společnost je různorodá a úlohou státu je tuto rozmanitost udržovat a rozvíjet. Podmínkou však je, že příslušníci různých kultur budou loajální ke společnému občanskému národu, jehož jazyk a kulturu spolu všichni sdílí.²² Většinová společnost však přistupuje k přistěhovalcům jako ke kulturně odlišným komunitám, které mají soužít s ostatními částmi celku. Prototypem tohoto modelu je například Velká Británie. Na rozdíl od asimilačního modelu, kde je za základní jednotku integrace považován jednotlivec, je základní jednotkou multikulturalismu určitá kulturní skupina (komunita).²³

V *etnicko-exkluzivistickém modelu* je příliv přistěhovalců podmíněn situací na trhu práce cílové země a pobyt přistěhovalců se očekává jen jako dočasný. Společnost proto neusiluje o zlepšení právního postavení přistěhovalců, které spíše vyčleňuje z většinové společnosti, což zároveň představuje záruku na brzký návrat přistěhovalců do země jejich původu. Tento model byl aplikován až do konce 90. let minulého století v západním Německu, v současné době se však již v Evropě nevyskytuje.²⁴

Prototypem *asimilačního modelu* se stala Francie, kde byli přistěhovalci přijímáni jako dlouhodobí a rovnoprávní členové společnosti za předpokladu, že se vzdají svých tradic a zvyků a přizpůsobí se dominantním kulturním vzorcům.²⁵ Projevem tohoto modelu je pak např. neochota státu připustit ve veřejné sféře náboženské a kulturní rozdíly (viz. *affaire du foulard*, kdy bylo muslimským dívkám

¹⁹ Barša, Baršová, *Přistěhovalectví a liberální stát*, 10.

²⁰ Seidlová M., „The French Immigration Policy: what do we learn?“, *GeoScape* 3 (2008), 62.

²¹ Baršová, Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát*, 35-36.

²² Baršová A., *Integrace přistěhovalců v Evropě: od občanské integrace k multikulturalismu a zpět?*, Konference Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit (2005), 50.

²³ Barša, Baršová, *Přistěhovalectví a liberální stát*, 36.

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

zakázáno nosit šátky na hlavě ve francouzských školách, jelikož se jednalo o náboženské symboly, které ve veřejné instituci nebyly tolerovány). Na tomto případě je dokázáno, že přistěhovalecké komunity ve Francii tradičně nebyly státními orgány uznávány jako relevantní.²⁶ Tato tendence vyplývá z dlouhodobé přistěhovalecké tradice, a proto se ani francouzská identita nezakládá na příslušnosti k etniku, ale spíše na sdílených zásadách a tradicích.²⁷

V poslední době se však západní státy snaží najít jakousi rovnováhu mezi asimilačním a multikulturním modelem, v důsledku čehož vznikl nový přístup *občanské integrace*. Jeho hlavní myšlenkou je především vymezení minimálního závazného rámce společné jednoty. Odlišné kulturní skupiny si tedy mohou udržovat svojí vlastní identitu za předpokladu, že respektují vyšší kolektivní rámec občanského národa a liberálních hodnot.²⁸

1.2. Přehled akademické debaty

Tématy imigrace a přistěhovalectví se v českém prostředí zabývají manželé Pavel a Andrea Baršovi – v díle *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*²⁹ poskytují ucelený přehled migračních tendencí novodobých dějin v několika vybraných státech (včetně Francie). Ramona Mielusel a Simona Emilia Pruteanu ve své knize *Citizenship and Belonging in France and North America*³⁰ podávají přehled vývoje světového dění v posledních letech a jeho vliv na migrační politiky západních mocností a problémy spojené s přistěhovalectvím. Dalšími autory zabývajícími se tématy migrace jsou Andrew Geddes a Peter Scholten, kteří ve druhém vydání knihy *The politics of migration and immigration in Europe*³¹ poskytují přehled vývoje imigrace v jednotlivých evropských zemích se zaměřením na aktuální situaci. V kapitole o Francii se mimo jiné zabývají proměnou jejího přístupu k přistěhovalectví v posledních letech (především po uprchlické krizi). V případové studii Bastiena Remyho *France, its immigration policy and its political response*

²⁶ Entzinger H., Biezeveld R., *Benchmarking in immigrant integration*, European research centre on migration and ethnic relations (Rotterdam, 2003), 14.

²⁷ „Úspěšná integrace migrantů v Evropě: stejný cíl, různé recepty“, Člověk v tísni, dostupné na: <https://www.clovekvtsni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp> (staženo 13. 2. 2020).

²⁸ Baršová, *Od občanské integrace k multikulturalismu a zpět?*, 61.

²⁹ Pavel Barša, Andrea Baršová, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku* (Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, Brno, 2005).

³⁰ Mielusel R., Pruteanu S.E., *Citizenship and Belonging in France and North America* (Cham, Springer Nature Switzerland AG: 2020).

³¹ Geddes A., Scholten P., *The politics of migration and immigration in Europe 2nd edition* (SAGE: 2016).

*to the 2015 refugee crisis*³² je analyzován přístup Francie k imigraci v době uprchlické krize a její proměna ze země typicky otevřené přistěhovalectví na zemi regulující přistěhovalectví.

Mnou zpracovaná bakalářská práce přispívá do akademické debaty tím, že podává ucelený přehled a analýzu proměn migračních politik Francie v období prezidentské mandátu François Hollande, který do této doby dosud nebyl v českém prostředí představen. Práce tak doplňuje již existující kvalifikační práce zabývající se tématy migračních politik (např. diplomová práce Ludmily Novotné *Francouzská imigrační politika Nicolase Sarkozyho: od ministerstva vnitra k ministerstvu imigrace*, bakalářská práce Pavlína Millionové *Imigrace z Turecka ve Francii v kontextu imigrační politiky Francie* nebo bakalářská práce Kateřiny Koželuhové *Strategie francouzské imigrační politiky*).

1.3. Metodologie

Práce je kvalitativní jednopřípadovou studií, jejímž cílem je představit francouzské migrační politiky Francie v období prezidentského mandátu François Hollande v letech 2012 až 2017 a zanalyzovat jejich proměnu v závislosti na vývoji uprchlické krize. Výzkumná otázka, kterou se v práci pokusím zodpovědět je „Jaký vliv měly vnější okolnosti související s uprchlickou krizí na přístup François Hollande a tehdejší vlády k migračním politikám?“ Hypotézou práce je tvrzení, že Francie jakožto vyspělý stát západní Evropy s již vytvořenými přistěhovaleckými komunitami přitahovala v době uprchlické krize velký počet uprchlíků, na který reagovala proměnou migračních opatření. Předpokládaným výsledkem je podat ucelený přehled proměn migračních politik ve Francii v období Hollandova prezidentského mandátu, které byly v určitých momentech zpříšňovány nebo naopak uvolňovány na základě aktuálního vnitropolitického dění.

Teritoriálně se práce zaměřuje na území Francie, jelikož zde má přistěhovalectví dlouhou tradici a v současné době je toto téma stále aktuální. Časově se práce zabývá obdobím prezidentského mandátu François Hollande, tedy roky 2012 až 2017. Toto období bylo pro analýzu migračních politik zvoleno z toho důvodu, že za Hollandova mandátu propukla v Evropě uprchlická krize, která velkou mírou proměnila dosavadní postoj Francie k přistěhovalectví, potažmo tedy i její migrační politiky. Mezi migrační politiky jsou v kontextu práce zahrnuty imigrační, integrační a azylové politiky. Součástí práce již není analýza migračních politik za prezidentského mandátu Nicolase Sarkozyho, jelikož toto

³² Remy B., *Case study: France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis* (European Commission, Brussels, 2015).

téma je již široce pokryto, ani analýza migračních politik za prezidentského mandátu Emmanuela Macrona, jelikož jeho prezidentský mandát zatím neskončil.

Užívanou metodou je obsahová analýza primárních zdrojů (vládních a legislativních dokumentů a parlamentních debat), které byly stěžejní pro hlavní část práce. Jedná se o jednotlivé zákony, dekrety, nařízení, vyhlášky, směrnice a oběžníky z oficiálních internetových stránek francouzské vlády, Národního shromáždění, Senátu, ministerstva vnitra a Evropského parlamentu. Mezi nejdůležitější zdroje tohoto typu patří *Loi n° 2016-274 du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers*, *Circulaire INTK1207286C du 16 octobre 2012 relative aux procédures d'accès à la nationalité française* nebo *Accord UE-Turquie du 18 mars 2016*.

Primární zdroje byly doplněny o sekundární zdroje, které byly užity především v teoreticko-metodologické části, kapitole o historii imigrace do Francie a v hlavní části práce pro doplnění potřebných informací. Jedná se o odborné knihy a články, jejichž hlavní autoři byli představeni výše (viz. přehled akademické debaty). Dále k realizaci práce velkým dílem přispěly internetové zdroje, které byly užitečné především pro dohledání aktuálních informací. Potřebné informace byly nalezeny na oficiálních stránkách nejrůznějších organizací zabývajících se problematikou migrace (UNHCR nebo Člověk v tísni). Z médií byly využity Le Monde, Le Figaro, BBC, Guardian, NY Times nebo Reflex. Pro statistické údaje posloužily internetové stránky OFPRA (www.ofpra.gouv.fr) a INSEE (www.insee.fr). Při psaní práce byly zpracovávány především zdroje ve francouzském a anglickém jazyce, které byly přeloženy samostatně autorkou.

2. Historie imigrace do Francie

Francie se s fenoménem přistěhovalectví potýká již od poloviny 19. století. V té době byli díky vstřícnému přístupu francouzských vlád imigranti přijímáni bez větších omezení.³³ Se stále rostoucím počtem přichozích cizinců se ve francouzské společnosti začal šířit strach z přílivu migrantů. Nacionalismus se v 80. letech 19. století stále více vyhrcoval a přibývalo extrémistických demonstrací. Vláda na tyto nepokoje reagovala přijetím imigračních dekretů, které řídily vstup cizinců na francouzské území.³⁴ Za vůbec první dokument regulující imigraci se považuje dekret ze 3. srpna 1893, který nařizoval každému cizinci, jenž vstoupil na území Francie, prokázat své zaměstnání a zapsat se do evidence cizinců.³⁵ Vzhledem k tomu, že Francie od konce 19. století zaznamenávala demografický deficit (způsobený mimo jiné napoleonskými válkami), byla imigrace ještě na začátku 20. století státem podporována a řízena.³⁶

Demografický deficit se ještě zvýšil po první světové válce, ve které padlo přes půl milionu Francouzů.³⁷ Francii tedy po válce scházela pracovní síla na poválečnou obnovu a modernizaci, a proto byly s některými státy podepsány dohody o vyslání jejich pracovníků do Francie.³⁸ V průběhu 20. let 20. století se počet cizinců na území Francie téměř zdvojnásobil (v roce 1921 pobývalo ve Francii 1,5 milionu cizinců a na počátku 30. let již 2,75 milionu cizinců), čímž se Francie stala zemí s nejpočetnější přistěhovalickou komunitou v západní Evropě.³⁹ V této první vlně do Francie přicházeli imigranti především z evropských států.⁴⁰ Zvýšený počet cizinců žijících ve Francii a probíhající ekonomická krize vyvolaly v místních obyvatelích strach a spustily vlnu xenofobie. V důsledku toho byly přijaty zákony omezující ekonomickou aktivitu cizinců, které se ve většině

³³ Danielová K., „Imigrační politika Francie se zaměřením na současnou situaci“, *Migrace online*, 4. 1. 2004, dostupné na: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/imigracni-politika-francie-se-zamerenim-na-soucasnou-situaci> (staženo 9. 2. 2020).

³⁴ Lequin Y., *La Mosaïque France: Histoire des étrangers et de l'immigration en France* (Paris: Larousse, 1988), 322.

³⁵ Guillaume P., „Du bon usage des immigrés en temps de crise et de guerre, 1932-1940“, *Vingtième Siècle. Revue d'histoire* (1985), 117.

³⁶ Zimová D., „Problémy migrační politiky Francie“ (diplomová práce, Masarykova univerzita, 2006), 32-33.

³⁷ „World war II casualties“, *Centre Robert Schuman*, dostupné na: <http://www.centre-robert-schuman.org/userfiles/files/REPERES%20-%20module%201-2-0%20-%20explanatory%20notes%20-%20World%20War%20II%20casualties%20-%20EN.pdf> (staženo 16. 5. 2020).

³⁸ Temime E., *La France et ses étrangers, 1789-1945*, Immigration et intégration: l'état des savoirs (Paris: La Découverte, 1999).

³⁹ de Souza, P., Murdoch A.(ed.), *Metropolitan Mosaics and Melting-Pots: Paris and Montreal in Francophone Literatures*, Cambridge scholars publishing (Newcastle, 2013), 2.

⁴⁰ „Immigrés, étrangers“, *INSEE*, 8. 10. 2019, dostupné na: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/3633212> (staženo 13. 2. 2020).

případů ukázaly jako neúčinné a do Francie tak v průběhu 30. let nadále proudili imigranti a země se potýkala s problémy jejich přílivu.⁴¹

Za druhé světové války ve Francii posílila pravice a s ní spojený odpor vůči cizincům, který kulminoval vládou ve Vichy⁴², jež chtěla Francii zcela izolovat od cizinců. V roce 1940 nechal Vichystický režim uzavřít státní hranice, vydal vylučovací zákony a veřejně se podílel na genocidě Židů a jejich internaci do pracovních a koncentračních táborů. I ostatní cizinci byli diskriminováni ve všech sférách života.⁴³ Během druhé světové války došlo k velkému úbytku obyvatel, a proto vláda ustoupila od válečných opatření a zvýšila poptávku po pracovní síle, která přilákala další přistěhovalce. Jednalo se z většiny o imigranty z bývalých francouzských kolonií (tzv. druhá vlna), a proto na ně nebylo hleděno jako na ostatní imigranty a nemuseli tak například podstupovat zdlouhavé procesy pro získání povolení k pobytu.⁴⁴

V roce 1945 byl vydán dokument upravující status cizinců a podmínky jejich vstupu a pobytu na francouzském území⁴⁵, který se stal základem pro pozdější imigrační zákony.⁴⁶ V průběhu 60. let Francie podepsala bilaterální smlouvy o pracovní spolupráci s několika státy (mimo své bývalé kolonie i například s Československem nebo Tureckem)⁴⁷, díky čemuž vzrostla pracovní migrace do Francie. Opravdovým problémem se stala imigrace v 70. letech, kdy se po ekonomické krizi vyvolané prvním ropným šokem začala vymykat kontrole.⁴⁸ Hlavním motivem příchodu cizinců již nebyly pouze ekonomické důvody, ale také politické a rodinné. Z důvodu práva na sjednocení rodin proudilo do Francie čím dál tím více příbuzných již přítomných pracovních imigrantů, kteří se rozhodli v zemi

⁴¹ Friedrichová M., *Francouzská imigrační politika v letech 1939-1945* (CEFRES, 2004), 29.

⁴² Loutková vláda na jihu Francie vedená maršálem Pétainem kolaborující s Německem. In: „Francouzské temné tajemství: Po 70 letech se otevírají archívy se jmény nacistických kolaborantů“, *Eurodenik*, dostupné na: <http://eurodenik.cz/historie/francouzske-temne-tajemstvi-po-70-letech-se-oteviraji-archivy-se-jmeny-nacisticky-kolaborantu> (staženo 13. 2. 2020).

⁴³ Friedrichová, *Francouzská imigrační politika v letech 1939-1945*, 34-36.

⁴⁴ „Úspěšná integrace migrantů v Evropě: stejný cíl, různé recepty“, *Člověk v tísni*, dostupné na: <https://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp> (staženo 9. 2. 2020).

⁴⁵ *Ordonnance n° 45-2658 du 2 novembre 1945 relative aux conditions d'entrée et de séjour des étrangers en France*, 2.11.1945, Legifrance, dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000699737&categorieLien=cid> (staženo 9. 2. 2020).

⁴⁶ Danielová, „Imigrační politika Francie se zaměřením na současnou situaci“, *Migrace online*, 4. 1. 2004, dostupné na: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/imigracni-politika-francie-se-zamerenim-na-soucasnou-situaci> (staženo 9. 2. 2020).

⁴⁷ Weil P., *La France et ses étrangers – l'aventure d'une politique d'immigration, 1938 à nos jours* (Paris: Gallimard, 2005), 90.

⁴⁸ *Ibid.*

usadit dlouhodobě. Právě zde můžeme nalézt původ dnešního velkého množství Francouzů cizího původu.⁴⁹

Počet přistěhovalců mířících do Francie se každým rokem zvyšoval, a proto byly přijaty první zákony, které měly zamezit nelegální imigraci. Mnoho přistěhovalců v důsledku těchto opatření ztratilo zaměstnání a tím pádem i povolení k pobytu a byli nuceni zemi opustit.⁵⁰ V roce 1980 byl přijat *Bonnetův zákon*, který poprvé v historii umožňoval nelegální imigranty zadržet a vyhostit ze země.⁵¹ 80. léta se naopak nesla ve znamení vstřícného přístupu k cizincům, jelikož se prezidentem v roce 1981 stal socialista François Mitterand a levice, tradičně vůči imigraci vstřícnější než dosavadní vládnoucí pravice, měla až do roku 1986 většinu i v parlamentu.⁵² Byly rušeny nejprísrnější protimigrační zákony a vydávány nové zákony, které udělovaly přistěhovalcům větší pravomoci.⁵³ Ve francouzské společnosti se však postupně začaly šířit pravicové tendence a v legislativních volbách v roce 1986 zvítězila pravice a nastala tak první kohabitace⁵⁴, která se vyznačovala zpřísněním protimigračních opatření a častými konflikty mezi prezidentem a Národním shromážděním.⁵⁵

Ačkoliv Mitterand v roce 1988 obhájil svůj prezidentský post a měl i podporu levice v parlamentu, začal jeho vliv na tvorbu migračních politik postupně slábnout.⁵⁶ V roce 1993 v parlamentních volbách opět zvítězila pravice a nastala druhá kohabitace, ta ale již nebyla tolik konfliktní jako ta první, což bylo způsobeno především vysokým věkem prezidenta.⁵⁷ Ministrem vnitra se stal Charles Pasqua, který nastolil obzvláště přísnou imigrační politiku, jež měla vést až k nulové imigraci.⁵⁸ Té sice nebylo dosaženo, ale pravice získávala čím dál tím více na popularitě, což vedlo v roce 1995 ke zvolení pravicového Jacquese Chiraca prezidentem.⁵⁹

Jelikož byl Chirac zastáncem asimilačního přístupu k imigraci, pokračovalo se v nastoleném trendu omezování imigrace do Francie.⁶⁰ V roce však 1997 zvítězila v parlamentních volbách

⁴⁹ Barou J., „Integration of immigrants in France: a historical perspective“, *Identities. Global studies in culture and power*, Taylor Francis (Routledge, 2012), 9-10.

⁵⁰ Weil, *La France et ses étrangers*, 90.

⁵¹ Danielová, „Imigrační politika Francie se zaměřením na současnou situaci“.

⁵² Haine W.S., *The history of France*, Westport, Conn: Greenwood Publishing Group (2000), 200.

⁵³ Viet V., *La France Immigrée : Construction d'une Politique, 1914-1997*, Fayard (1999), 401.

⁵⁴ současné působení prezidenta a vlády (premiéra) odlišné politické orientace, In: Poulard J.V., „The French Double Executive and the Experience of Cohabitation“, *Political Science Quarterly* 105, no. 2 (1990), 243.

⁵⁵ Ardant P., Duhamel O., „La Dyarchie.“ *Pouvoirs : La Cohabitation*, no.91 (1999), 7-8.

⁵⁶ Rivera M.A., „Election Resources on the Internet: Presidential and Legislative Elections in France“, *Election Resources*, dostupné na: <http://electionresources.org/fr/> (staženo 9. 2. 2020).

⁵⁷ Ardant, Duhamel, „La Dyarchie.“, 7.

⁵⁸ Masquet B., *Politique de l'immigration*, Regards sur l'actualité n°326 (2006), 18-19.

⁵⁹ Haine, *The history of France*, 217.

⁶⁰ Marthaler S., „Immigration and Integration Policy in Europe, Sarkozy and French immigration policy“, *Journal of European Public Policy* (2008).

Socialistická strana a nastala tak třetí kohabitace.⁶¹ V září 2000 proběhlo referendum, na základě kterého došlo k ústavní změně, díky které se sjednotila volební období prezidenta republiky a Národního shromáždění, která do této doby byla odlišná, na 5 let. Cílem této změny bylo především zamezit vzniku dalších kohabitací.⁶² V roce 1997 byl zlegalizován pobyt více než poloviny nelegálních imigrantů (tzv. *sans papiers*).⁶³

V prezidentských volbách v roce 2002 Chirac obhájil svůj prezidentský post. Ministrem vnitra nové pravicové vlády byl jmenován Nicolas Sarkozy, který se zasloužil o přijetí nových zákonů týkajících se kontroly imigrace⁶⁴ (například *Loi Sarkozy* z roku 2003, na základě kterého se pro přistěhovalce stala integrace podmínkou pro získání povolení k pobytu).⁶⁵ Restriktivní opatření však vyvažoval návrhy nových integračních opatření (právo cizinců volit v místních volbách, financování mešit či založení francouzské muslimské rady).⁶⁶

V létě 2005 představil Sarkozy novou vládní strategii, která byla založena na přeměně imigrace volné (*immigration subie*) k imigraci vybrané (*immigration choisie*).⁶⁷ Na tuto strategii navázal v roce 2006 druhý Sarkozyho zákon, na základě kterého Francie preferovala pracovní migraci oproti rodinné imigraci, která se ukázala jako obtížněji integrovatelná do francouzské společnosti.⁶⁸ Tento zákon také zavedl povinnou integrační smlouvu, ve které byl kladen důraz především na osobní zapojení cizince do procesu integrace a stala se povinnou pro všechny cizince.⁶⁹

Sarkozy v roce 2007 zvítězil v prezidentských volbách. Během jeho prezidentského mandátu zavedl nespočet opatření cílících na omezení ilegální imigrace do Francie. Svou vizi imigračních politik se snažil prosazovat i při francouzském předsednictví v Evropské unii v roce 2008, během kterého bylo na základě jeho návrhu schváleno například prodloužení zadržení nelegálních migrantů

⁶¹ Hamilton K., Simon P., Veniard C., "The challenge of French diversity", *Migration policy institute*, 1. 11. 2004, dostupné na: <https://www.migrationpolicy.org/article/challenge-french-diversity> (staženo 9. 2. 2020).

⁶² Perrotino M., *Francouzský politický systém* (Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2005), 85-86.

⁶³ Hamilton K., Simon P., Veniard C., "The challenge of French diversity", *Migration policy institute*, 1. 11. 2004, dostupné na: <https://www.migrationpolicy.org/article/challenge-french-diversity> (staženo 9. 2. 2020).

⁶⁴ Marthaler, „Immigration and Integration Policy in Europe”, 73.

⁶⁵ Carrera S., Wiesbrock A., "Civic Integration of Third-Country Nationals Nationalism versus Europeanisation in the Common EU Immigration Policy", 38-39.

⁶⁶ Marthaler, "Immigration and Integration Policy in Europe", 73.

⁶⁷ „L'intégralité du discours de Nicolas Sarkozy“, *L'Observateur politique*, 9. 6. 2005, dostupné na: <https://www.nouvelobs.com/politique/20050609.OBS9574/l-integralite-du-discours-de-nicolas-sarkozy.html> (staženo 14. 2. 2020).

⁶⁸ *Projet de loi n° 2986*, Assemblée nationale, 29. 3. 2006, dostupné na: <http://www.assemblee-nationale.fr/12/pdf/projets/pl2986.pdf> (staženo 14. 2. 2020)

⁶⁹ *Art. 7 de la loi n° 2006-911 du 24 juillet 2006*, Legifrance, 24. 7. 2006, dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000266495> (staženo 14. 2. 2020).

až na 18 měsíců – tzv. *Return directive*^{70,71} Poslední iniciativou Sarkozyho byl imigrační zákon přijatý v červnu 2011⁷², který do francouzské legislativy zakotvil opatření z evropských směrnic týkající se sankcí vůči nelegální migraci⁷³, navrácení cizinců do země původu⁷⁴ a zavedení modré karty pro vysoce kvalifikované pracovníky ze třetích zemí.⁷⁵

⁷⁰ *Directive 2008/115/EC of the European parliament and of the Council of 16 december 2008 on common standards and procedures in Member states for returning illegally staying third-country nationals*, European commission, 24. 12. 2020, dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:EN:PDF> (staženo 17. 5. 2020).

⁷¹ Carvalho J., „The Effectiveness of French Immigration Policy Under President Nicolas Sarkozy“, *Parliamentary Affairs* (2015), 10.

⁷² *Loi n° 2011-672 du 16 juin 2011 relative à l'immigration, à l'intégration et à la nationalité*, JORF n° 0139, *Legifrance*, 16. 6. 2011, dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000024191380&dateTexte=&categorieLien=id> (staženo 14. 2. 2020).

⁷³ *Directive 2009/52/CE du Parlement européen et du Conseil du 18 juin 2009*, JO L 168/24, 18. 6. 2009, dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0052&from=LV> (staženo 14. 2. 2020).

⁷⁴ *Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008*, JO L 348/98, 16. 12. 2008, dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:FR:PDF> (staženo 14. 2. 2020).

⁷⁵ *Projet de loi n° 2400*, Assemblée nationale, 31. 3. 2010, dostupné na: <http://www.assemblee-nationale.fr/13/pdf/projets/pl2400.pdf> (staženo 14. 2. 2020).

3. Proměna migračních politik Francie za prezidentského mandátu François Hollande

Zvolení François Hollande prezidentem Francie bylo doprovázeno značnou radostí levicové části společnosti. Na post prezidenta republiky nastoupil v době doznívající ekonomické krize eurozóny a pro většinu společnosti byl nadějí na potřebnou změnu. Z prezidentského úřadu však odcházel jakožto nejméně oblíbený francouzský prezident, který zklamal své voliče a nesplnil volební sliby. V následujících kapitolách bude poskytnut přehled událostí, které měly vliv na tvorbu migračních politik a Hollandovu popularitu. Tato kapitola je členěná na čtyři podkapitoly – je uvedena Hollandovým působení v rámci prezidentské kampaně a následně jsou již představeny migrační politiky podle daných období. Ta jsou rozdělena dle hlavního milníku – uprchlické krize – na období před, během a po uprchlické krizi.

3.1. Prezidentská kampaň François Hollande

François Hollande oznámil svojí kandidaturu na prezidenta Francie v primárních volbách Socialistické strany na konci března 2011.⁷⁶ Ačkoliv zpočátku nebyl jasným favoritem, po aféře a zatčení Dominique Strauss-Kahna, kterému byly dávány největší šance ke zvolení, se Hollande dostal do popředí kandidátů Socialistické strany a v druhém kole primárních voleb, které proběhly v říjnu 2011 porazil Martine Aubryovou s 56,57 % hlasů a postoupil tedy do hlavní prezidentské volby.⁷⁷ V prvním kole voleb získal Hollande 28,63 % hlasů a spolu s Nicolasem Sarkozym, který obdržel druhý nejvyšší počet hlasů postoupil do druhého kola prezidentských voleb. V něm Hollande obdržel 51,64 % hlasů a zvítězil tak nad svým oponentem a stal se prezidentem Francie.⁷⁸

Hollandovy volební sliby byly sepsány v manifestu „*Le changement c'est maintenant – 60 engagements pour la France*“⁷⁹, kde v 60 bodech popisuje, jak chce změnit současnou Francii.

⁷⁶ Albinet A., „L'appel de Tulle de François Hollande“, *Le Monde*, 31. 3. 2011, dostupné na: https://www.lemonde.fr/politique/article/2011/03/31/l-appel-de-tulle-de-francois-hollande_1501495_823448.html (staženo 21. 2. 2020).

⁷⁷ Revault-d'Allonnes D., „Primaire PS : comment l'absence de Dominique Strauss-Kahn a tout changé“, *Le Monde*, 7. 10. 2011, dostupné na: https://www.lemonde.fr/primaire-parti-socialiste/article/2011/10/07/primaire-ps-comment-l-absence-de-dominique-strauss-kahn-a-tout-change_1582981_1471072.html (staženo 22. 2. 2020).

⁷⁸ Résultats de l'élection présidentielle 2012, Ministère de l'intérieur, dostupné na: [https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats/Presidentielles/elecresult__PR2012/\(path\)/PR2012/FE.html](https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats/Presidentielles/elecresult__PR2012/(path)/PR2012/FE.html) (staženo 10. 5. 2020).

⁷⁹ Hollande F., *Le changement c'est maintenant, mes 60 engagements pour la France* (Partie socialiste, 2012), dostupné na: http://www.ps29.org/IMG/pdf/Projet_FH2012.pdf (staženo 25. 3. 2020).

Zaměřoval se především na témata týkající se Francie – ekonomický růst, nezaměstnanost, daně, důchody a vzdělávací systém. Imigrační témata nebyla v tomto programu vůbec řešena. Témata imigrace se tedy řešila pouze v prezidentských debatách, ve kterých se střetávaly názory levicového a pravicového kandidáta na omezování migrace.⁸⁰ O konfrontacích obou kandidátů v televizních debatách se mluvilo jako o vůbec nejsilnějších od voleb roku 1988. Sarkozy usiloval o destabilizaci Hollandova společenského obrazu, čehož se mu však nepodařilo docílit a z debat vyšel jako poražený.⁸¹ Hollande Sarkozyho kritizoval za selhání jím praktikované vybrané migrace (*immigration choisie*) a sám chtěl v oblasti migračních politik spojit lidský přístup k přistěhovalcům se zajištěním bezpečnosti Francie. Zavázal se bojovat proti nelegálnímu přistěhovalectví a nelegální práci přistěhovalců.⁸² Dalším slibem bylo zrychlení vyřízení žádostí o azyl (během 6 měsíců) a každoroční parlamentní debatu, která by rozhodovala o počtu zahraničních pracovníků ve Francii.⁸³

3.2. Migrační politiky Francie před vypuknutím uprchlické krize

S nástupem levicového prezidenta François Hollanda do prezidentského úřadu se protiimigrační rétorika nastolená jeho pravicovým předchůdcem Nicolasem Sarkozy výrazně zjemnila.⁸⁴ Hollande sice pokračoval v nacionálně zaměřené migrační politice zahájené Sarkozym, proti velkému množství jím zavedených opatření se však vymezil a ubíral se jinou cestou.⁸⁵ Tato kapitola se zabývá proměnou francouzských migračních politik na počátku Hollandova prezidentského období před vypuknutím uprchlické krize.

Hollandovy imigrační politiky se zpočátku jeho prezidentského období vyznačovaly především modifikací vybrané imigrace (*immigration choisie*). Ta spočívala v upřednostňování pracovní imigrace (tedy kvalifikovaných imigrantů, kteří mají potenciál zajistit zemi nějaký přínos) před

⁸⁰ Willsher K., „Immigration at forefront of French election campaign“, *The Guardian*, 19. 4. 2012, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/french-election-blog-2012/2012/apr/19/immigration-forefront-french-election> (staženo 25. 3. 2020).

⁸¹ „Media call Hollande-Sarkozy TV debate a draw“, *France 24*, 3. 5. 2012, dostupné na: <https://www.france24.com/en/20120503-presidential-francois-hollande-holds-president-nicolas-sarkozy-draw-tv-debate-say-french-press-election-media> (staženo 10. 5. 2020).

⁸² François J.B., Peiron D., „Immigration en France : ce qu'il faut savoir“, *La Croix*, 22. 10. 2013, dostupné na: <https://www.la-croix.com/Actualite/France/Immigration-en-France-ce-qu-il-faut-savoir-2013-10-22-1049109> (staženo 25. 3. 2020).

⁸³ Willsher K., „Immigration at forefront of French election campaign“, *The Guardian*, 19. 4. 2012, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/french-election-blog-2012/2012/apr/19/immigration-forefront-french-election> (staženo 25. 3. 2020).

⁸⁴ Geddes, Scholten, *The politics of migration and immigration in Europe*, 58-59.

⁸⁵ *Ibid*, 64.

imigrací rodinnou⁸⁶, která v posledních letech představovala velkou část příchozích přistěhovalců do Francie (v roce 2012 tvořila rodinná imigrace 40 % celkové imigrace do Francie).⁸⁷ Hned na začátku Hollandova prezidentského období, na konci května 2012, byl vydán oběžník, který upravoval postupy pro posuzování žádostí o přístup zahraničních absolventů na francouzský trh práce tak, aby byly v souladu s republikánskými hodnotami.⁸⁸ Délka pobytu zahraničních residentů byla prodloužena z jednoho na dva roky a byly uvolněny naturalizační procesy. Zároveň však prezident trval na tom, že Francie prochází hlubokou integrační krizí, která se musí řešit.⁸⁹ V polovině října 2012 byl vydán oběžník, který objasňoval kritéria, která byla zohledňována při posuzování žádostí o francouzské občanství. Jednalo se především o ochotu respektovat republikánské hodnoty a integrovat se do francouzské společnosti, znalost francouzských dějin a jazyka a délku pobytu žadatele.⁹⁰

Imigrační záležitosti spadaly pod ministerstvo vnitra, v jehož rámci vzniklo oddělení imigrace a azylu.⁹¹ Důležitou úlohu tak v imigračních záležitostech měl tehdejší ministr vnitra Manuel Valls, který v návaznosti na Hollandovu rétoriku odmítl dosavadní neustálé navyšování protiimigračních regulací za Sarkozyho působení v čele Francie. Považoval za klíčové na základě aktuální hospodářské a sociální situace stanovovat kritéria regularizace⁹² cizinců, která budou brát v potaz délku pobytu ve Francii, pracovní situaci a rodinné vazby.⁹³

Na konci listopadu 2012 byl dále vydán *Vallsův oběžník*⁹⁴, který stanovoval pravidla pro regularizaci nezdokumentovaných migrantů⁹⁵. Cizinci v neregulární situaci splňující podmínky stanovené tímto dokumentem (tj. minimálně pětiletý pobyt ve Francii, za poslední 2 roky

⁸⁶ „Qu'est ce que l'immigration choisie ?“, *Musée de l'histoire de l'immigration*, dostupné na: <https://www.histoire-immigration.fr/questions-contemporaines/politique-et-immigration/qu-est-ce-que-l-immigration-choisie> (staženo 3. 4. 2020).

⁸⁷ François J.B., Peiron D., „Immigration en France : ce qu'il faut savoir“, *La Croix*, 22. 10. 2013, dostupné na: <https://www.la-croix.com/Actualite/France/Immigration-en-France-ce-qu-il-faut-savoir-2013-10-22-1049109> (staženo 25. 3. 2020).

⁸⁸ *Circulaire INTV1224696C du 31 mai 2012*, 31. 5. 2012, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-l-integration-l-acces-a-la-nationalite-francaise-Annee-2012> (staženo 8. 4. 2020).

⁸⁹ Mielusel, Pruteanu, *Citizenship and Belonging in France and North America*, 65-66.

⁹⁰ *Circulaire INTK1207286C du 16 octobre 2012 relative aux procédures d'accès à la nationalité française*, 16. 10. 2012, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Media/Immigration/Files/Circulaire-INTK1207286C-du-16-octobre-2012-relative-aux-procedures-d-acces-a-la-nationalite-francaise> (staženo 8. 4. 2020).

⁹¹ Geddes, Scholten, *The politics of migration and immigration in Europe*, 64.

⁹² Regularizace neregulárního statutu imigrantů. In: „Regularizace nelegální migrace“, *Migrace online*, dostupné na: <https://migraceonline.cz/cz/temata/regularizace> (staženo 17. 5. 2020).

⁹³ „Manuel Valls decline une politique ferme sur l'immigration“, *Public sénat*, 27. 6. 2012, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/manuel-valls-d-cline-une-politique-ferme-limmigration-286898> (staženo 28. 2. 2020).

⁹⁴ *Le circulaire INTK1229185C du 28 novembre 2012*, 28. 11. 2012, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-l-integration-l-acces-a-la-nationalite-francaise-Annee-2012> (staženo 31. 3. 2020).

⁹⁵ Tzv. *sans-papiers*.

odpracovaných alespoň 8 měsíců nebo minimálně 18měsíční soužití s francouzským občanem) tak mohli požádat o povolení k pobytu.⁹⁶

Aby vláda z Francie vypudila cizince, kteří neměli v plánu v zemi pobývat dlouhodobě, byla v lednu 2013 provedena reforma pomoci při dobrovolném návratu migrantů, která nově zahrnovala administrativní a materiální pomoc, příspěvek při odjezdu (500 eur pro dospělého jedince), přepravu, a finanční podporu na reintegraci v zemi návratu.⁹⁷ V průběhu roku 2013 francouzská vláda uzavřela dohody s několika zeměmi o pohybu mladých lidí a odborníků do Francie (např. s Libanem⁹⁸ nebo Srbskem⁹⁹). V květnu 2013 došlo také k podpisu smlouvy s Hongkongem zavádějící program na podporu vzájemného poznání způsobu života (především profesního a kulturního).¹⁰⁰ Tyto smlouvy byly ukázkou nastoleného trendu vybrané migrace, kdy Francie upřednostňovala přijímání kvalifikovaných migrantů, kteří mají potenciál přinést Francii něco nového.

Z důvodu nekoordinovanosti imigračních politik byla v březnu 2014 vytvořena pozice meziministerského delegáta pro integraci a republikánskou rovnost, který se nově také podílel na tvorbě migračních politik (koordinoval jejich průběh a hodnotil jejich implementaci).¹⁰¹ Francie se čím dál tím více potýkala s nelegálním přistěhovalectvím, a proto byl v březnu 2014 vydán druhý *Vallsův oběžník*¹⁰², který měl pomoci nově stanovených ukazatelů nelegálního přistěhovalectví (např. účinnost

⁹⁶ „Circulaire Valls“, Jurifiable, dostupné na: <https://www.jurifiable.com/conseil-juridique/droit-des-etrangers/circulaire-valls#heading-2> (staženo 1. 4. 2020).

⁹⁷ *Arrêté du 16 janvier 2013 relatif à l'aide au retour*, JORF n°0016, 16. 1. 2013, dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000026954657&categorieLien=id> (staženo 8. 4. 2020).

⁹⁸ *Loi n° 2013-243 du 25 mars 2013 autorisant l'approbation de l'accord entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la République libanaise relatif à la mobilité des jeunes et des professionnels*, 25. 3. 2013, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-l-integration-l-acces-a-la-nationalite-francaise-Annee-2013/Mars-2013/LOI-n-2013-243-du-25-mars-2013-autorisant-l-approbation-de-l-accord-entre-le-Gouvernement-de-la-Republique-francaise-et-le-Gouvernement-de-la-Republique-libanaise-relatif-a-la-mobilite-des-jeunes-et-des-professionnels-1> (staženo 8. 4. 2020).

⁹⁹ *Loi n° 2013-241 du 25 mars 2013 autorisant l'approbation de l'accord entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la République de Serbie relatif à la mobilité des jeunes*, 25. 3. 2013, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-l-integration-l-acces-a-la-nationalite-francaise-Annee-2013/Mars-2013/LOI-n-2013-241-du-25-mars-2013-autorisant-l-approbation-de-l-accord-entre-le-Gouvernement-de-la-Republique-francaise-et-le-Gouvernement-de-la-Republique-de-Serbie-relatif-a-la-mobilite-des-jeunes-1> (staženo 8. 4. 2020).

¹⁰⁰ *Décret n° 2013-600 du 8 juillet 2013 portant publication de l'accord entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la région administrative spéciale de Hong Kong de la République populaire de Chine relatif au programme « Vacances-Travail »*, JORF n°0158, 8. 7. 2013, dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000027683147&dateTexte=&categorieLien=id> (staženo 8. 4. 2020).

¹⁰¹ *Décret n° 2014-385 du 29 mars 2014 portant création d'un délégué interministériel à l'égalité républicaine et à l'intégration*, 29.3.2014, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-a-l-asile-a-l-accueil-et-a-l-accompagnement-des-etrangers-Annee-2014/Mars-2014/Decret-n-2014-385-du-29-mars-2014-portant-creation-d-un-delegue-interministeriel-a-l-egalite-republicaine-et-a-l-integration> (staženo 8. 4. 2020).

¹⁰² *Le circulaire Valls du 11 mars 2014*.

postupu soudních orgánů při zadržení cizinců podezřelých z nelegálního pobytu nebo počet zaměstnavatelů využívajících nelegální imigranty k práci) objasnit opatření pro vyhoštění nelegálních migrantů.¹⁰³

Od srpna 2014 nový ministr vnitra Bernard Cazeneuve představil iniciativu, která měla připravit státy EU na příliv migrantů. Mezi představenými opatřeními bylo mimo jiné vytváření přijímacích středisek v zemích na hranicích Evropské unie (především v Itálii a Řecku), aby byly přechody přes hranice pod kontrolou. Dále byl představen návrh mechanismu přerozdělování migrantů, pomocí kterého by se migranti potřebující ochranu rozprostřeli po státech EU a naopak nelegální ekonomičtí migranti byli posláni do země svého původu. Distribuce žadatelů o azyl měla být prováděna spravedlivě v rámci EU, jelikož v té době 75 % azylantů bylo rozděleno do 5 zemí. Dalším cílem politiky EU měl být boj proti pašerákům obchodujícími s lidmi a boj omezení nelegální imigrace a zefektivnění spolupráce evropské policie.¹⁰⁴

Kontroverzním se stalo přijetí protiteroristického zákona¹⁰⁵ v říjnu 2014. Ten byl kritizován především z toho důvodu, že francouzské vládě přisuzoval příliš široké možnosti omezující právo volného pohybu. Na jeho základě mohl být z Francie vyhoštěn kdokoliv, koho by francouzské úřady považovaly za podezřelého z účasti v teroristických aktivitách a představujícího bezpečnostní riziko pro Francii.¹⁰⁶ Tento zákon měl zabránit možnosti uskutečnění teroristických činů, z jejichž možného spáchání byly podezříváni především cizinci. K jeho přijetí došlo o měsíc později.¹⁰⁷

V prosinci 2014 se Hollande při příležitosti inaugurace pařížského Muzea historie imigrace ohradil vůči vzrůstu antiimigračních nálad a šíření paniky a strachu ve Francii.¹⁰⁸ Zdůraznil, že Francie je zemí s dlouhou tradicí imigrace, v níž každý čtvrtý Francouz má alespoň jednoho prarodiče cizího

¹⁰³ „Circulaire Valls“, *Jurifiable*, dostupné na: <https://www.jurifiable.com/conseil-juridique/droit-des-etrangers/circulaire-valls#heading-2> (staženo 1. 4. 2020).

¹⁰⁴ „La France à l'action face à la crise migratoire“, *Gouvernement*, 7. 9. 2015, dostupné na: <https://www.gouvernement.fr/la-france-a-l-action-face-a-la-crise-migratoire-2817> (staženo 24.3.2020).

¹⁰⁵ *Loi n°2014-1353 du 13 novembre 2014 2014 renforçant les dispositions relatives à la lutte contre le terrorisme*, 13. 11. 2014, dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000029755230&dateTexte=20200208> (staženo 8. 4. 2020).

¹⁰⁶ „France: Counterterrorism Bill Threatens Rights“, *Human Rights Watch*, 9. 10. 2014, dostupné na: <https://www.hrw.org/news/2014/10/09/france-counterterrorism-bill-threatens-rights> (staženo 28. 3. 2020).

¹⁰⁷ „Preliminary findings of the visit: UN Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism concludes visit to France“, *United nations human rights office of the high commissioner*, 23. 5. 2018, dostupné na:

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=23128&LangID=E> (staženo 17. 5. 2020).

¹⁰⁸ Mielusel, Pruteanu, *Citizenship and Belonging in France and North America*, 65.

původu¹⁰⁹, a ve které je úspěšná integrace přistěhovalců klíčová pro budoucí vývoj.¹¹⁰ Zároveň zdůraznil, že příchozí migranti musí respektovat zdejší zvyklosti a ctít republikánské principy.¹¹¹ Apeloval na ostatní státy, že imigrační záležitosti musí řešit mimo jednotlivé státy i Evropská unie a musí být zachován princip svobody pohybu v rámci unie. Místo uzavírání hranic jednotlivých členských států v rámci EU navrhl zpřísnění kontrol na vnějších hranicích EU.¹¹²

Z představených opatření a tendencí migračních politik je patrná převažující liberální tendence imigračních politik. Cílem imigračních opatření bylo především udržet ve Francii neproblémové přistěhovalce, kteří zde chtěli setrvat dlouhodobě a příchod kvalifikovaných cizinců na úkor rodinných příslušníků, kteří se ukázali jako nároční na integraci do francouzské společnosti. Restriktivní přístup byl zvolen především v oblasti nelegálního přistěhovalectví, které měla přijatá opatření omezit.

3.3. Migrační politiky Francie při vrcholu uprchlické krize

Přístup Francie k přistěhovalcům se proměnil s uprchlickou krizí, která vyvrcholila v Evropě v roce 2015. V tomto roce čelily evropské státy masivnímu přílivu migrantů, kterých do Evropy celkem přišlo přes 1 milion. Spouštěčem masové imigrace bylo především zhoršení krize v Sýrii, vyhocení konfliktu Iráku s Islámským státem a kolaps libyjského režimu.¹¹³ Situace využili i ekonomičtí migranti (ve většině případů z Balkánu), kteří rovněž mířili do západní Evropy.¹¹⁴ Ve Francii je uprchlická krize spojená především s teroristickými útoky, které do určité míry určovaly vývoj migračních politik, které budou popsány v této kapitole.

¹⁰⁹ Vignal F., "Immigration : François Hollande s'oppose à Nicolas Sarkozy sur Schengen", *Public sénat*, 15. 12. 2014, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/immigration-francois-hollande-s-oppose-nicolas-sarkozy-schengen-755020> (staženo 28. 2. 2020).

¹¹⁰ Mielusel, Pruteanu, *Citizenship and Belonging in France and North America*, 65.

¹¹¹ Vignal F., "Immigration : François Hollande s'oppose à Nicolas Sarkozy sur Schengen", *Public sénat*, 15. 12. 2014, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/immigration-francois-hollande-s-oppose-nicolas-sarkozy-schengen-755020> (staženo 28. 2. 2020).

¹¹² Samuel H., „Hollande warns of 'discourse of fear' on immigration“, *The Telegraph*, 15. 12. 2014, dostupné na: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11295529/Hollande-warns-of-discourse-of-fear-on-immigration.html> (staženo 22. 2. 2020).

¹¹³ „L'Europe au défi des migrants: agir vraiment!“, *Sénat*, dostupné na: http://www.senat.fr/basile/visio.do?id=r889089_13&idtable=r877367_67%7Cr8103287_4%7Cr877390_44%7Cr889089_13%7Cr878914_10%7Cr888747_3%7Cr877349_9%7Cr894127_26&_c=immigration&rch=gs&de=20130501&au=20180531&dp=1+an&radio=deau&aff=sep&tri=p&off=0&afd=ppr&afd=ppl&afd=pjl&afd=cvn&isFirst=true (staženo 1. 3. 2020).

¹¹⁴ Remy B., *Case study: France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis* (European Commission, Brussels, 2015).

Již v roce 2014 byl ve Francii zaznamenán nárůst útoků — před Vánoci 2014 došlo k několika nájezdům vozidel do lidí v obchodních ulicích a útokům na příslušníky policie.¹¹⁵ To, že se situace začíná vymykat kontrole, bylo potvrzeno teroristickým útokem islamistických extrémistů na sídlo redakce francouzského satirického týdeníku *Charlie Hebdo* v lednu 2015. K útoku došlo poté, co redakce publikovala karikaturu s obrázkem proroka Mohameda.¹¹⁶ Celkem bylo zabito 12 osob, včetně 4 nejznámějších karikaturistů a 2 policistů.¹¹⁷

Tento útok byl viděn jakožto útok na francouzské republikánské hodnoty a svobodu projevu. Následovaly demonstrace na podporu svobody slova, které byly vůbec největší od druhé světové války (celkem se jich účastnilo přes 4 miliony lidí po celé Francii).¹¹⁸ Po internetu se rozšířila vlna solidarity, lidé sdíleli slogan *Je suis Charlie*, kterým vyjadřovali podporu svobodě slova. Později se po internetu šířil i slogan *Je suis Ahmed*, který vznikl na počest muslimského policisty zabitého při atentátu.¹¹⁹ Hollande se k těmto útokům vyjádřil slovy, že byly ukázkou zneužití svobody ve Francii a vyzval k národní jednotě a republikánským hodnotám.¹²⁰ Atentáty mimo jiné ukázaly nutnost vyslyšet potřeby muslimů, kteří čelí násilné radikalizaci. Proto byly založeny dvě instituce pro zprostředkování dialogu s islámem, které měly nahradit dosavadní Francouzskou radu muslimské víry (*Conseil français du culte musulman*, CFCM).¹²¹

Teroristické útoky silně otráslly Hollandovou pozicí. Veřejnost byla nespokojená s nedostačujícími bezpečnostními opatřeními, které měly být přijaty již dříve a mohly tak útokům zabránit.¹²² Pro Socialistickou stranu se stalo výzvou především nalézt rovnováhu mezi její tradiční otevřeností k cizincům a zajištění bezpečnosti ve Francii. Po prvním masovém teroristickém útoku začala být vidět změna názoru předních francouzských představitelů na Schengenský prostor – na evropské úrovni francouzští zástupci prosazovali systematické kontroly všech příchozích (včetně občanů EU) na své

¹¹⁵ „Charlie Hebdo: Gun attack on French magazine kills 12“, *BBC*, 7. 1. 2015, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-30710883> (staženo 3. 3. 2020).

¹¹⁶ Geddes, Scholten, *The politics of migration and immigration in Europe*, 65.

¹¹⁷ „Charlie Hebdo: Gun attack on French magazine kills 12“, *BBC*, 7. 1. 2015, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-30710883> (staženo 3. 3. 2020).

¹¹⁸ Øyvind Bugge Solheim, *Are we all Charlie? Tolerance and immigration attitudes after the Charlie Hebdo attacks* (Universitetet i Oslo, 2017), dostupné na: <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/4d7737d2-ebbb-4a83-958f-c77f718ab8ae.pdf> (staženo 3. 3. 2020), 4.

¹¹⁹ Devichand M., „How the world was changed by the slogan 'Je Suis Charlie'“, *BBC*, 3. 1. 2016, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/blogs-trending-35108339> (staženo 3. 3. 2020).

¹²⁰ „Charlie Hebdo: Gun attack on French magazine kills 12“, *BBC*, 7. 1. 2015, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-30710883> (staženo 3. 3. 2020).

¹²¹ Rémy Bellon, Claire Gallen, „Terrorisme, immigration, islam et sécurité: le bilan de Cazeneuve“, *Public sénat*, 6. 12. 2016, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/terrorisme-immigration-islam-securite-bilan-cazeneuve-1591543> (staženo 26. 2. 2020).

¹²² Dominique Chabrol, „La popularité de Hollande bondit après les attentats, le FN renforcé“, *Public sénat*, 24. 11. 2015, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/popularite-hollande-bondit-attentats-fn-renforce-1138182> (staženo 28. 2. 2020).

území a sdílení policejních dat mezi jednotlivými členskými státy EU. V této době byl však tento návrh na evropské úrovni zamítnut a k jeho přijetí došlo až později (viz. *Kapitola 3.4.*).¹²³ Na rozdíl od klesající popularity Socialistické strany se začala zvyšovat oblíbenost Národní Fronty (především díky slibům omezení imigrace a rozšíření bezpečnostních opatření). Důsledky změn preferencí většinové francouzské společnosti se ukázaly v departementálních volbách v březnu 2015, ve kterých získala většinu pravice a levice zaznamenala drtivou prohru.¹²⁴ Na úrovni evropských jednání pak tedy docházelo často k paradoxním situacím, kdy se Francie stavěla proti návrhům Evropské komise, na jejichž vytváření se sama podílela (např. minimální migrační kvóty).¹²⁵

Z důvodu vzrůstajícího počtu žádostí o azyl¹²⁶ byla Francie nucena reformovat svůj azylový systém – na základě směrnic EU týkajících reformy azylu z roku 2013 byl na konci července 2015 ve Francii přijat zákon upravující právo cizinců na azyl.¹²⁷ Tento zákon stanovil dva základní typy azylové ochrany – status uprchlíka a doplňkovou ochranu.¹²⁸ Žadatel o azyl mohl být odmítnut uprchlický status, pokud by představoval vážné ohrožení bezpečnosti státu nebo pokud byl shledán vinným z teroristického činu nebo trestného činu za více než 10 let vězení. Doplňková ochrana se podle tohoto zákona poskytuje osobám nesplňujícím podmínky pro uznání statutu uprchlíka, ale pro které existují závažné důvody domnívat se, že jí ve své zemi původu hrozí nebezpečí. Doplňková ochrana může být dané osobě odepřena, pokud se dopustila trestného činu nebo pokud její působení na území Francie představuje vážné ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti státu.¹²⁹ Díky tomuto zákonu se urychlily postupy, které měly za cíl vyloučit žádosti neoprávněné a rychle vyřídit žádosti oprávněné. Na základě toho byla od počátku ledna 2017 zkrácena doba přezkumu práva na azyl ze 2 let na dobu průměrně 9 měsíců.¹³⁰ Přijatý zákon také zajistil žadateli o azyl nárok na právní pomoc.¹³¹

¹²³ Remy, *France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis*.

¹²⁴ Dominique Chabrol, „La popularité de Hollande bondit après les attentats, le FN renforcé“, *Public sénat*, 24. 11. 2015, dostupné na : <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/popularite-hollande-bondit-attentats-fn-renforce-1138182> (staženo 28. 2. 2020).

¹²⁵ Remy, *France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis*.

¹²⁶ Počet žadatelů o azyl se v roce 2012 zvýšil o 7,2% oproti roku 2011, In: „Espoir d'asile“, *Espoir d'asile*, dostupné na: http://www.espoirdasile.org/artc/Ofpra_rapport_d_activite_2012__les_chiffres_cle_de_l_asile_en_France/339/fr/article/ (staženo 10. 5. 2020).

¹²⁷ „La France à l'action face à la crise migratoire“, *Gouvernement*, 7. 9. 2015, dostupné na: <https://www.gouvernement.fr/la-france-a-l-action-face-a-la-crise-migratoire-2817> (staženo 10. 3. 2020).

¹²⁸ Podmínky nutné ke splnění statutu uprchlíka jsou popsány v *kapitole 2.1.1.*

¹²⁹ „Refugee law and policy: France“, *The Law Library of Congress*, 21. 6. 2016, dostupné na: <https://www.loc.gov/law/help/refugee-law/france.php> (staženo 12. 3. 2020).

¹³⁰ „La France à l'action face à la crise migratoire“, *Gouvernement*, 7. 9. 2015, dostupné na: <https://www.gouvernement.fr/la-france-a-l-action-face-a-la-crise-migratoire-2817> (staženo 10.3.2020).

¹³¹ Remy, *France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis*.

Reforma azylového systému mimo jiné pomohla problematické situaci v Calais v severní Francii. Místní ubytovací středisko bylo pod tlakem již od jara 2014 – tisíce lidí zde čekalo na povolení k překročení schengenské hranice¹³², jelikož tento přístav byl důležitým tranzitním bodem na cestě migrantů do Velké Británie.¹³³ Díky reformě azylu se počty vyřízených azylů až čtyřikrát zrychlily a zdejší situace se výrazným způsobem zlepšila. Také byl schválen bezpečnostní plán, který měl zajistit ochranu hranic, zamezit vzniku nelegálních usedlostí a přidělil Velké Británii a Evropské unii finanční pomoc.¹³⁴

V srpnu 2015 vystoupil Hollande v Paříži v rámci zahájení *Ambassador`s week* s požadavkem přerozdělovacího mechanismu v rámci Evropské unie.¹³⁵ Ačkoliv Francie podpořila projekt Evropské solidarity, v roce 2014 a pak znovu v roce 2015 obnovila dočasně hraniční kontroly, aby zabránila pokračujícímu pohybu imigrantů přes hranice (především na hranicích s Itálií, kterou Hollande kritizoval za nezvládnutí uprchlické krize a nechal do ní navrátit velké množství uprchlíků).¹³⁶ V reakci na evropskou migrační krizi svolala Evropská unie v září 2015 krizový summit, na kterém Hollande kritizoval odmítavý postoj středoevropských států k přerozdělování migrantů a zpochybnil jejich členství v Evropské unii.¹³⁷ Spolu s německou kancléřkou Angelou Merkel požadoval, aby se mechanismus přerozdělování migrantů¹³⁸ stal povinným pro všechny státy Evropské unie.¹³⁹

Co se týče integračních opatření, ačkoliv na celonárodní úrovni neměli žadatelé o azyl přístup k žádným státem sponzorovaným jazykovým kurzům, iniciativy se chopila některá města. Například Paříž v říjnu 2015 zahájila tzv. 18bodový plán, který reagoval na zvýšení počtu cizinců ve městě. Byl založen na principu rovnosti cizinců s rodilými Francouzi, zapojení cizinců do francouzského života (pomocí kurzů francouzštiny, zajištění přístupu k práci, bydlení a kultuře) a zapojení Francouzů do tohoto systému.¹⁴⁰

¹³² Remy, *France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis*.

¹³³ Fine S., „The integration of refugees in France”, *European parliament* (2019).

¹³⁴ Remy, *France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis*.

¹³⁵ „Speech by M. François Hollande, President of the Republic, at the opening of Ambassadors` Week - 25 August 2015“, dostupné na: <https://onu.delegfrance.org/Ambassadors-Week-Francois-Hollande-s-speech> (staženo 10. 5. 2020).

¹³⁶ Geddes, Scholten, *The politics of migration and immigration in Europe*, 59.

¹³⁷ „Summit začal v napjaté atmosféře, Hollande se opřel do Slovenska“, *Novinky*, 23. 9. 2015, dostupné na: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/381493-summit-zacal-v-napjate-atmosfere-hollande-se-oprel-do-slovenska.html> (staženo 22. 2. 2020).

¹³⁸ Hollande i další francouzští představitelé (předseda vlády Valls a ministr vnitra Cazeneuve) se snažili vyhybat příliš zavazujícímu řešení formou kvót a dávali raději přednost volným spojením jako solidární přerozdělovací mechanismus. In: Remy, *France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis*.

¹³⁹ „La France à l`action face à la crise migratoire“, *Gouvernement*, dostupné na: <https://www.gouvernement.fr/la-france-a-l-action-face-a-la-crise-migratoire-2817> (staženo 10. 3. 2020).

¹⁴⁰ Mairie de Paris, „Plan de mobilisation de la communauté de Paris pour l`accueil des réfugiés“, *Paris solidaire* (2015), dostupné na: <https://api-site-cdn.paris.fr/images/74784> (staženo 12. 3. 2020).

13. listopadu 2015 se v Paříži odehrály vůbec nejtragičtější útoky v novodobé francouzské historii. Během pár desítek minut proběhlo několik útoků na 6 místech v Paříži (na stadionu *Stade de France*, v koncertové hale *La Bataclan* a ve 4 restauracích). Při těchto útocích zemřelo celkem 130 lidí a 494 lidí bylo zraněno.¹⁴¹ K útokům se přihlásil Islámský stát, který prohlásil, že útoky byly odpovědí na francouzské nálety v Sýrii.¹⁴² Po těchto událostech se Hollandova migrační politika výrazně zpřísnila.¹⁴³ Byl vyhlášen výjimečný stav a z bezpečnostních důvodů obnoveny hraniční kontroly v rámci Evropské unie. Po odhalení identity teroristů, kteří disponovali pasy EU se ukázalo, že je nutno klást větší důraz na bezpečnost a hraniční kontroly v rámci Schengenského prostoru, jelikož pro atentátníky bylo snadné cestovat z a do Evropy. Evropské státy proto začaly klást větší důraz na hraniční kontroly v rámci Schengenského prostoru a lepší sdílení informací o zločincích a podezřelých. Francie sice zintenzivnila vojenské akce v Sýrii a proti Islámskému státu, ale rovněž kladla důraz na potřebu větší pomoci uprchlickým táborem v okolních státech Sýrie, aby se místním dostalo potřebné ochrany a aby se zabránilo jejich šíření do EU.¹⁴⁴

Atentáty upozornily na nedostatky ve zpravodajství a zásahů intervenčních jednotek, proto byla zavedena nová protiteroristická opatření. Byl definován nový plán policejní intervence, znásobilo se množství výcviků ochranných složek a posílily se ochranné jednotky (podle úřadů se za rok 2016 podařilo zmařit 17 útoků a došlo k odhalení několika džihádistických profilů).¹⁴⁵ Mešity, u kterých bylo podezření, že radikalizují věřící, byly zavřeny.¹⁴⁶

¹⁴¹ „2015 Paris terror attacks fast facts“, *CNN*, 13. 11. 2019, dostupné na:

<https://edition.cnn.com/2015/12/08/europe/2015-paris-terror-attacks-fast-facts/index.html> (staženo 16. 5. 2020).

¹⁴² „How the Paris attacks unfolded“, *The Guardian*, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2015/nov/14/paris-attacks-what-we-know-so-far> (staženo 11. 3. 2020).

¹⁴³ Mielusel, Pruteanu, *Citizenship and Belonging in France and North America*, 67.

¹⁴⁴ Geddes, Scholten, *Politics of migration and immigration in Europe*, 59.

¹⁴⁵ Bellon a Gallen, „Terrorisme, immigration, islam et sécurité: le bilan de Cazeneuve“, *Public sénat*, 6. 12. 2016, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/terrorisme-immigration-islam-securite-bilan-cazeneuve-1591543> (staženo 26. 2. 2020).

¹⁴⁶ Mielusel, Pruteanu, *Citizenship and Belonging in France and North America*, 66.

3.4. Migrační politiky Francie po uprchlické krizi

Po teroristických útocích se na levici snesla vlna kritiky jak od opozice, tak od veřejnosti. Sílily hlasy na obnovení kontrol vnitřních hranicích EU, zrušení některých opatření přijatých za Hollandova prezidentského období (například zákon o regularizaci nelegálních přistěhovalců¹⁴⁷), stanovení omezujících kvót pro příjem imigrantů a usnadnění postupy pro vyhoštění nelegálních přistěhovalců.¹⁴⁸ Na začátku března 2016 byl schválen zákon¹⁴⁹, který výrazným způsobem proměnil francouzský systém imigračních a integračních opatření. Byl zaměřen na tři hlavní cíle – zlepšení integrace cizinců, kteří mají právo usadit se ve Francii, dále přilákání přistěhovalců s *know-how*, kteří by mohli Francii být přínosem a posledním cílem byl účinný boj proti nelegální imigraci.¹⁵⁰

Jako součást tohoto zákona byla vytvořena nová integrační smlouva (*le contrat d'intégration républicaine*, CIR), kterou museli příchozí imigranti přijmout. Vyznačovala se posílením požadované úrovně jazyka (z úrovně A1 na úroveň A2), znalostí informací o společenském životě ve Francii a základních francouzských institucích a hodnotách republiky.¹⁵¹ Na základě této smlouvy byla na nově příchozího imigranta uvalena roční zkušební doba, během které musel splněním těchto podmínek prokázat svou ochotu integrovat se do francouzské společnosti. Pokud po ročním pobytu ve Francii dotyčný podmínky splnil, získal víceleté povolení k pobytu (2-4 leté).¹⁵² Po uplynutí této doby pobytu mohl přistěhovalec přímo podat žádost o desetileté povolení k pobytu (tzv. rezidenční kartu).¹⁵³ Tím měli cizinci, kteří měli v plánu se ve Francii usadit dlouhodobě, zajištěno právo pobytu a zároveň se snížila zátěž na úřadech.¹⁵⁴

¹⁴⁷ *Publication de la circulaire relative aux conditions d'examen des demandes d'admission au séjour déposées par des ressortissants étrangers en situation irrégulière*, 28. 11. 2012, dostupné na: <https://www.interieur.gouv.fr/Archives/Archives-des-actualites/2012-Actualites/Circulaire-sur-l-admission-au-sejour-du-28-novembre-2012> (staženo 9. 4. 2020).

¹⁴⁸ „Immigration: Les Républicains appellent Hollande à organiser une réunion de crise avec Merkel“, *Public sénat*, 18. 1. 2016, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/immigration-republicains-appellent-hollande-organiser-une-reunion-crise-merkel-1202208> (staženo 28. 2. 2020).

¹⁴⁹ *Loi n° 2016-274 du 7 mars 2016*, 7. 3. 2016, dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/eli/loi/2016/3/7/INTX1412529L/jo/texte> (staženo 31. 3. 2020)

¹⁵⁰ *La loi du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers*, 7. 3. 2016, Ministère de l'intérieur, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Actualites/L-actu-immigration/La-loi-du-7-mars-2016-relative-au-droit-des-etrangers> (staženo 9. 4. 2020)

¹⁵¹ „Droit des étrangers en France : qu'a changé la loi du 7 mars 2016 ?“, *Vie publique*, dostupné na: <https://www.vie-publique.fr/eclairage/269238-droit-des-etrangers-en-france-que-change-la-loi-du-7-mars-2016> (staženo 10. 4. 2020)

¹⁵² Théas A., „Immigration : les dangers d'une loi irresponsable votée en catimini“, *Le Figaro*, 19. 2. 2016, dostupné na: <https://www.lefigaro.fr/vox/politique/2016/02/19/31001-20160219ARTFIG00300-immigration-les-dangers-d-une-loi-irresponsable-votee-en-catimini.php> (staženo 26. 3. 2020).

¹⁵³ *Loi du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers en France*, *Vie publique*, 8. 3. 2016, dostupné na: <https://www.vie-publique.fr/loi/20728-immigration-etrangers-immigration-illegale-titre-de-sejour> (staženo 10. 4. 2020).

¹⁵⁴ *La loi du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers*.

Tento zákon také umožnil nové způsoby zisku francouzského občanství (pro děti žijící ve Francii od svých 6 let, kteří dosáhli základního vzdělání při dosažení plnoletosti) a dlouhodobých víz (partnerovi francouzského občana). Na základě tohoto zákona získali cizinci v nouzi, kteří nemohou využívat zdravotnických služeb ve své zemi původu, nárok na využívání francouzského systému zdravotní péče.¹⁵⁵ Posledním významným přínosem nového zákona byly nové nástroje pro boj proti nelegálnímu přistěhovalectví.¹⁵⁶ Umožnil totiž provádění neohlášených domovních kontrol a případné zbavení svobody cizinců čekajících na vyhoštění. Tím se mělo zamezit umístění přistěhovalců do retenčních středisek, která byla nově vyhrazena pro případy, u kterých je riziko úniku. Nově také mohl být vyhoštěnému cizinci zakázán návrat na francouzské území.¹⁵⁷

Od března 2016 se počty příchozích imigrantů do Evropy značně snížily po uzavření balkánské trasy a vstoupení v platnost dohody EU s Tureckem, která byla přijata v listopadu 2015.¹⁵⁸ Tato dohoda stanovila návrat nelegálních imigrantů příchozích na řecké ostrovy, kteří nesplňují podmínky pro vstup do EU zpět do Turecka. Součástí dohody byl také mechanismus výměny 1 za 1, podle kterého se za každé navrácení nelegálního migranta do Turecka měl dostat z Turecka do EU syrský legální imigrant. Dále EU slíbila finanční pomoc (3 miliardy eur) věnovanou uprchlíkům usazeným v Turecku na zlepšení životních podmínek. Dohoda zároveň znamenala opětovné zahájení procesu přistoupení Turecka k EU a uvolnění vízového režimu pro turecké státní příslušníky. Přes četné kontroverze¹⁵⁹ tato dohoda rapidně snížila počet příchozích cizinců do Evropy (z více než 2000 příchozích za den

¹⁵⁵ *Loi n°2016-274 du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers en France*, JORF n°0057, 7. 3. 2016, dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000032164264&categorieLien=id> (staženo 25. 3. 2020).

¹⁵⁶ *La loi du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers*.

¹⁵⁷ „Droit des étrangers en France : qu'a changé la loi du 7 mars 2016?“, *Vie publique*, 29. 6. 2017, dostupné na: <https://www.vie-publique.fr/eclairage/269238-droit-des-etrangers-en-france-que-change-la-loi-du-7-mars-2016> (staženo 10. 4. 2020).

¹⁵⁸ „L'Europe au défi des migrants: agir vraiment!“, *Sénat*, dostupné na: http://www.senat.fr/basile/visio.do?id=r889089_13&idtable=r877367_67%7Cr8103287_4%7Cr877390_44%7Cr889089_13%7Cr878914_10%7Cr888747_3%7Cr877349_9%7Cr894127_26&_c=immigration&rch=gs&de=20130501&au=20180531&dp=1+an&radio=deau&aff=sep&tri=p&off=0&afd=ppr&afd=ppl&afd=pjl&afd=cvn&isFirst=true (staženo 1. 3. 2020).

¹⁵⁹ Uzavřením této smlouvy bylo porušeno mezinárodní uprchlické právo, právo EU a lidské právo, na jejichž základě jsou zakázána hromadná vyhoštění uprchlíků a nařízeno dodržování principu nenavrácení, které byly porušeny. In: Arribas G.F., „The EU-Turkey Agreement: A Controversial Attempt at Patching up a Major Problem“, *European papers*, 17. 10. 2016, dostupné na: <http://www.europeanpapers.eu/en/europeanforum/eu-turkey-agreement-controversial-attempt-patching-up-major-problem> (staženo 17. 5. 2020).

Dalším problematickým aspektem této smlouvy jsou špatné podmínky pro uprchlíky v Turecku a místní nedemokratický režim, který uprchlíkům negarantuje bezpečí. In: Kondylia Gogou, „The EU-Turkey deal: Europe's year of shame“, *Amnesty international*, 20. 3. 2017, dostupné na: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/03/the-eu-turkey-deal-europes-year-of-shame/> (staženo 17. 5. 2020).

v únoru 2016 na 50 příchozích za den na jaře). V létě byl opět zaznamenán mírný nárůst přílivu imigrantů (kolem 100 imigrantů denně).¹⁶⁰

Vláda v březnu 2016 spustila televizní kampaň *Tous Unis Contre la Haine*, která měla za cíl boj proti rasismu. Na začátku roku se podle údajů Dilcra¹⁶¹ počet násilných činů s rasistickým podtextem zvýšil o 22 % oproti začátku předchozího roku. Nejvíce zasaženi byli muslimové, na něž se útoky po atentátu na Charlie Hebdo a listopadovém atentátu v Paříži ztrojnásobily. Tato kampaň se připojila ke kampaním různých asociací (*SOS Racisme*, *Ligue des droits de l'homme* atd.), které se spustily právě po listopadovém atentátu.¹⁶²

Reakce jednotlivých měst na zvýšený počet přistěhovalců se lišila. Některá se řídila národními integračními strategiemi, jiná si vytvořila vlastní postup vůči příchozím uprchlíkům a žadatelům o azyl. Například Paříž v této věci apelovala na stát, aby zajistil pro cizince přístup k jazykovému vzdělávání. Od roku 2016 Paříž financovala a dohlížela na různé asociační aktivity, které nabízely žadatelům o azyl kurzy francouzštiny.¹⁶³

V den výročí pádu Bastilly 14. července 2016, který je ve Francii slaven jako národní svátek, při kterém se večer lidé shlukují a pozorují ohňostroje, byl v Nice proveden teroristický útok. Na místní promenádu zaplněnou lidmi vjelo nákladní auto.¹⁶⁴ Řidičem byl tuniský muž s francouzským občanstvím hlásící se k Islámskému státu.¹⁶⁵ V důsledku tohoto útoku zemřelo 86 lidí a 256 lidí bylo zraněno. Hollande v reakci na tuto událost prodloužil nouzový stav, který trval již 9 měsíců (od listopadových útoků v Paříži) na další 3 měsíce. Přední světoví politici tento atentát odsoudili a nabídli Francii pomoc.¹⁶⁶ Na domácí scéně se však na Hollanda snesla vlna kritiky a jeho popularita ještě více

¹⁶⁰ „Accord UE-Turquie du 18 mars 2016 : une réponse fragile, ambiguë et partielle à la question migratoire“, *Sénat*, dostupné na: http://www.senat.fr/basile/visio.do?id=r894127_26&idtable=r877367_67%7Cr8103287_4%7Cr877390_44%7Cr889089_13%7Cr878914_10%7Cr888747_3%7Cr877349_9%7Cr894127_26&_c=immigration&rch=gs&de=20130501&au=20180531&dp=1+an&radio=deau&aff=sep&tri=p&off=0&afd=ppr&afd=ppl&afd=pjl&afd=cvn&isFirst=true (staženo 1. 3. 2020).

¹⁶¹ *Délégation interministérielle de lutte contre le racisme et l'antisémitisme*

¹⁶² Torterolo J., „Tous Unis Contre la Haine : le gouvernement lance une campagne contre le racisme“, *Public sénat*, 21. 3. 2016, <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/tous-unis-contre-haine-gouvernement-lance-une-campagne-contre-racisme-1282639> (staženo 26. 2. 2020).

¹⁶³ „The integration of refugees in France“, *European parliament*, dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/638397/IPOL_STU\(2019\)638397\(ANN01\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/638397/IPOL_STU(2019)638397(ANN01)_EN.pdf) (staženo 10. 4. 2020), 18.

¹⁶⁴ „France stunned after truck attacker kills 84 on Bastille Day in Nice“, *The Guardian*, 15. 7. 2016, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2016/jul/15/nice-attack-leaves-84-dead-and-france-in-shock> (staženo 10. 4. 2020).

¹⁶⁵ Marlowe L., „Nice attack: Who was the killer and what motivated him?, *Irish times*, 17. 7. 2016, dostupné na: <https://www.irishtimes.com/news/world/europe/nice-attack-who-was-the-killer-and-what-motivated-him-1.2725024> (staženo 17. 5. 2020).

¹⁶⁶ „France stunned after truck attacker kills 84 on Bastille Day in Nice“, *The Guardian*, 15. 7. 2016, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2016/jul/15/nice-attack-leaves-84-dead-and-france-in-shock> (staženo 10. 4. 2020).

klesla. Předmětem kritiky se stal i předseda vlády Manuel Valls, kterého dokonce dav lidí při příležitosti uctění památky obětí vypískal. Lidé kritizovali vágní přístup francouzské vlády a prezidenta k terorismu a nedostatečná bezpečnostní opatření, která měla dalšímu atentátu zabránit.¹⁶⁷

V říjnu 2016 byla vydána sbírka rozhovorů s Hollandem, která je považovaná za prezidentovu politickou sebevraždu. V rozhovorech kritizuje své politické soupeře (zejména Sarkozyho), významné francouzské představitele (soudce, intelektuály apod.), imigranty, muslimy a jiné. V rozhovorech přiznává, že ve Francii je příliš imigrantů a že má Francie problém s islámem. Vydání této knihy způsobilo ve většině francouzské společnosti ještě větší odpor k Hollandově osobě. Celkem 86 % dotázaných odmítalo jeho opětovnou kandidaturu na prezidenta republiky.¹⁶⁸

Na podzim 2016 francouzská policie vyklidila uprchlický tábor v Calais a migranty rozmístila do zařízení pro migranty po celé Francii. V těchto zařízeních byla žadatelům o azyl poskytnuta lékařská péče a poradenství při žádostech o azyl, následně však byli převezeni do Uvítacího centra v jiné části Francie. Tímto postupem se měli žadatelé o azyl rozprostřít po celé Francii a vyklidit tisíce žadatelů o azyl pobývajících v ulicích hlavního města.¹⁶⁹

V polovině února 2017 byla vydána vyhláška, na základě které vznikla pozice meziresortního delegáta pro francouzský jazyk pro sociální soudržnost. Do rozsahu jeho funkcí patřilo provádění politik podporujících zvládnání francouzského jazyka pro cizince, jelikož ovládnání jazyka je klíčové pro úspěšnou integraci přistěhovalce do většinové společnosti. Dále tento delegát koordinoval činnost ministerstev zabývajících se migrační tematikou a odpovídal za jejich sladěný průběh.¹⁷⁰

Z poslední kapitoly této práce jsou vidět důsledky uprchlické krize a teroristických atentátů na francouzskou migrační politiku, která se do značné míry vzdala svých původních převažujících liberálních tendencí. Na základě představených opatření můžeme pozorovat reakci předních francouzských představitelů na vývoj situace. V analyzovaném období došlo k rozšíření kompetencí státních orgánů v boji proti nelegálnímu přistěhovalectví a zpřísněny podmínky pro přijímání cizinců do Francie. Zároveň byl kladen důraz na integraci přistěhovalců, ke které přispěla především nová

¹⁶⁷ Rubin A.J, Breeden A., “Moment of Silence Turns Into Outcry Against Government After Nice Attack”, *The NY Times*, 18. 7. 2016, dostupné na: <https://www.nytimes.com/2016/07/19/world/europe/nice-france-attacker.html> (staženo 10. 4. 2020).

¹⁶⁸ Schofield H., „Hollande's Le Monde interviews 'political suicide““, *Le Monde*, 20. 10. 2016, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-37702917> (staženo 10. 4. 2020).

¹⁶⁹ „2016: A look at Europe's ongoing migrant crisis“, *France24*, 22. 12. 2016, dostupné na: <https://www.france24.com/en/20161222-2016-year-europe-ongoing-migrant-crisis> (staženo 10. 4. 2020).

¹⁷⁰ *Décret n° 2017-174 du 14 février 2017 portant la création d'un délégué interministériel à la langue française pour la cohésion sociale*, 14. 2. 2017, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-a-l-asile-a-l-accueil-et-a-l-accompagnement-des-etrangers-Annee-2017> (staženo 10. 4. 2020).

integrační smlouva stanovující podmínky setrvání cizinců ve Francii. V neposlední řadě došlo také k uklidnění situace v Calais a rozprostření azylantů po celé Francii. Trendy migračních politik a klíčová přijatá opatření v jednotlivých obdobích Hollandova prezidentova mandátu jsou shrnuta v *Tabulce č.1* (viz příloha).

Závěr

Francouzské migrační politiky prošly v období prezidentského mandátu Françoise Hollanda zásadními proměnami, které byly ovlivněny vnějšími událostmi. Především se jednalo o uprchlickou krizi, která razantně proměnila postoj Francie k přistěhovalectví, jež zde má dlouhou tradici. Francie byla podobně jako ostatní západoevropské státy uprchlickou krizí zasažena a v době jejího vyvrcholení čelila zvýšenému přílivu migrantů, čemuž musela přizpůsobit své migrační politiky. Zdejší průběh uprchlické krize je spojen především s teroristickými atentáty spáchanými cizinci, které podkopaly důvěru Francouzů v bezpečnost, kterou jim měl zajistit stát. Tyto události měly také vliv na slábnoucí popularitu Hollanda a pochybnosti Francouzů ohledně jejich soužití s přistěhovanci.

Práce je jednopřípadovou studií zabývající se migračními politikami Francie ve zvoleném období. Při jejím zpracování byla užita kvalitativní obsahová analýza jednotlivých legislativních a vládních dokumentů (zákonů, dekretů, nařízení atd.). Práce je rozdělena na jednotlivá období, kdy klíčovou událost tvoří právě uprchlická krize, která rozděluje zkoumanou problematiku na období před vypuknutím uprchlické krize, v době vrcholu uprchlické krize a období po ní. V jednotlivých kapitolách jsou popsány trendy migračních politik v daném období a události, které vedly k přijímání nejrůznějších migračních opatření, jež cílily na regulaci přistěhovalectví a integraci cizinců přítomných ve Francii, stejně jako k novým opatřením v oblasti azylové politiky.

Pomocí analýzy migračních politik práce hledala odpověď na výzkumnou otázku „Jaký vliv měly vnější okolnosti související s uprchlickou krizí na přístup Françoise Hollanda a tehdejší vlády k migračním politikám?“ Došlo ke zjištění, že vnější okolnosti související především s uprchlickou krizí velkou měrou určovaly trendy francouzských migračních politik ve zkoumaném období, které se měnily v závislosti na vývoji situace. Zatímco při nástupu do úřadu hlásal Hollande liberální přístup k imigrantům, vlivem okolností (zvyšující se počty příchozích migrantů a teroristických atentátů) svůj postoj zpřísnil. Ačkoliv některá migrační opatření přispěla k regulaci přílivu přistěhovalců, Hollandův vstřícný přístup k přistěhovalectví byl zneužit a v důsledku nedostatečně rychlých reakcí na proměnu situace se vytvořil prostor pro uskutečnění teroristických atentátů a útoků, které si vyžádaly stovky lidských životů a otřásl tradičními francouzskými hodnotami týkajícími se přistěhovalectví. Po útocích sice následovalo zpřísnění protiimigrační rétoriky a zavedení bezpečnostních opatření, které však nebyly dostatečně efektivní, jelikož k atentátům docházelo opakovaně. Je však nutno vzít v potaz složitost a nevyzpytatelnost tehdejší doby, která přispěla k chaotickému přijímání migračních opatření

a vytvoření prostoru pro zneužití nedostatečných bezpečnostních opatření, které zkazily reputaci přistěhovalců ve Francii.

Tato práce přispívá k akademické debatě analýzou dosud nedostatečně prozkoumaného období francouzských migračních politik v období uprchlické krize. Výzkum by dále mohl směřovat ke komparaci přístupů vlád jiných zemí rovněž zasažených uprchlickou krizí nebo zhodnocení migračních politik po ukončení Macronova prezidentského mandátu.

Summary

French migration policies underwent fundamental changes during the presidential term of François Hollande, which were caused mainly by the refugee crisis that changed France's long-standing attitude towards immigration. France, along with other European states touched by the refugee crisis, had to face an increased number of migrants at its peak and, therefore, had to adapt its migration policies. The refugee crisis in France was marked mainly by terrorist attacks that undermined the confidence of French citizens in matters of national security. The attacks had a negative influence on both Hollande's popularity and openness of French people to live with foreigners.

The thesis is a one-case study analyzing French migration policies in the designated period. The method used while writing the thesis was a qualitative content analysis of legislative and governmental documents (laws, decrees, regulations etc.). The thesis is divided into various periods while the refugee crisis is the overarching event that divides the analyzed years into three periods of analysis: before the refugee crisis, the peak of the crisis, and the aftermath. The chapters analyze the changing trends of migration policies and events leading to the implementation of various migration measures that aimed to regulate the immigration and integration of foreigners in France.

With the analysis of migration policies, the thesis sought to answer the research question: "What influences did the external circumstances connected to the refugee crisis have on the attitude of François Holland and the current government towards migration policies?" The hypothesis was proved by confirming that the events linked with the refugee crisis vastly determined migration policies in the examined period. While Hollande's attitude towards immigration was liberal at the beginning of his presidency, his attitude changed as immigration and terrorist attacks increased. Unfortunately, the initial liberal attitude and insufficient reaction to the situation created a space for violence and intolerance. The attacks caused hundreds of deaths and altered traditional French values concerning immigration. Though the attacks were followed by the implementation of tougher migration and security measures, they proved ineffective as the attacks continued. However, it is crucial to take into account the complexity and inscrutability of the examined period. A variety of factors contributed to the chaotic implementation of migration measures and insufficient security measures that ultimately spoiled the reputation of immigration in France.

This thesis contributes to the academic debate by the analyzing an under-examined period of French migration policies in relation to the refugee crisis. The research may further lead to a

comparison of the attitudes of other states also affected by the refugee crisis, as well as evaluation of migration policies following Macron`s presidential mandate.

Zdroje

Primární zdroje

Ordonnance n° 45-2658 du 2 novembre 1945 relative aux conditions d'entrée et de séjour des étrangers en France, 2. 11. 1945, dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000699737&categorieLien=cid> (staženo 9. 2. 2020).

Projet de loi n° 2986, Assemblée nationale, 29. 3. 2006, dostupné na: <http://www.assemblee-nationale.fr/12/pdf/projets/pl2986.pdf> (staženo 14. 2. 2020).

Art. 7 de la loi n° 2006-911 du 24 juillet 2006, 24. 7. 2006, dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000266495> (staženo 14. 2. 2020).

Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008, JO L 348/98, 16. 12. 2008, dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:FR:PDF> (staženo 14. 2. 2020).

Directive 2008/115/EC of the European parliament and of the Council of 16 december 2008 on common standards and procedures in Member states for returning illegally staying third-country nationals, 24. 12. 2008, dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:EN:PDF> (staženo 17. 5. 2020).

Directive 2009/52/CE du Parlement européen et du Conseil du 18 juin 2009, JO L 168/24, 18. 6. 2009, dostupné na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0052&from=LV> (staženo 14. 2. 2020).

Projet de loi n° 2400, Assemblée nationale, 31. 3. 2010, dostupné na: <http://www.assemblee-nationale.fr/13/pdf/projets/pl2400.pdf> (staženo 14. 2. 2020).

Loi n° 2011-672 du 16 juin 2011 relative à l'immigration, à l'intégration et à la nationalité, JORF n° 0139, 16. 6. 2011, dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000024191380&dateTexte=&categorieLien=id> (staženo 14. 2. 2020).

Circulaire INTV1224696C du 31 mai 2012, 31. 5. 2012, dostupné na:

<https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-l-integration-l-acces-a-la-nationalite-francaise-Annee-2012> (staženo 8. 4. 2020).

Circulaire INTK1207286C du 16 octobre 2012 relative aux procédures d'accès à la nationalité française, 16. 10. 2012, dostupné na:

<https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Media/Immigration/Files/Circulaire-INTK1207286C-du-16-octobre-2012-relative-aux-procedures-d-acces-a-la-nationalite-francaise> (staženo 8. 4. 2020).

Le circulaire INTK1229185C du 28 novembre 2012, 28. 11. 2012, dostupné na:

<https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-l-integration-l-acces-a-la-nationalite-francaise-Annee-2012> (staženo 31. 3. 2020).

Publication de la circulaire relative aux conditions d'examen des demandes d'admission au séjour déposées par des ressortissants étrangers en situation irrégulière, 28. 11. 2012, dostupné na:

<https://www.interieur.gouv.fr/Archives/Archives-des-actualites/2012-Actualites/Circulaire-sur-l-admission-au-sejour-du-28-novembre-2012> (staženo 9. 4. 2020).

Arrêté du 16 janvier 2013 relatif à l'aide au retour, JORF n°0016, 16. 1. 2013, dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000026954657&categorieLien=id> (staženo 8.4.2020).

Loi n° 2013-243 du 25 mars 2013 autorisant l'approbation de l'accord entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la République libanaise relatif à la mobilité des jeunes et des professionnels, 25. 3. 2013, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-l-integration-l-acces-a-la-nationalite-francaise-Annee-2013/Mars-2013/LOI-n-2013-243-du-25-mars-2013->

autorisant l'approbation de l'accord entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la République libanaise relatif à la mobilité des jeunes et des professionnels-1 (staženo 8. 4. 2020).

Loi n° 2013-241 du 25 mars 2013 autorisant l'approbation de l'accord entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la République de Serbie relatif à la mobilité des jeunes, 25. 3. 2013, dostupné na: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-l-integration-l-acces-a-la-nationalite-francaise-Annee-2013/Mars-2013/LOI-n-2013-241-du-25-mars-2013-autorisant-l-approbation-de-l-accord-entre-le-Gouvernement-de-la-Republique-francaise-et-le-Gouvernement-de-la-Republique-de-Serbie-relatif-a-la-mobilite-des-jeunes-1> (staženo 8. 4. 2020).

Décret n° 2013-600 du 8 juillet 2013 portant publication de l'accord entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la région administrative spéciale de Hong Kong de la République populaire de Chine relatif au programme « Vacances-Travail », JORF n°0158, 8. 7. 2013, dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000027683147&dateTexte=&categorieLien=id> (staženo 8. 4. 2020).

Décret n° 2014-385 du 29 mars 2014 portant création d'un délégué interministériel à l'égalité républicaine et à l'intégration, 29. 3. 2014, dostupné na:

<https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-a-l-asile-a-l-accueil-et-a-l-accompagnement-des-etrangers-Annee-2014/Mars-2014/Decret-n-2014-385-du-29-mars-2014-portant-creation-d-un-delegue-interministeriel-a-l-egalite-republicaine-et-a-l-integration> (staženo 8. 4. 2020).

Loi n°2014-1353 du 13 novembre 2014 renforçant les dispositions relatives à la lutte contre le terrorisme, 13. 11. 2014, dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000029755230&dateTexte=20200208> (staženo 8. 4. 2020).

Mairie de Paris, „Plan de mobilisation de la communauté de Paris pour l'accueil des réfugiés“, *Paris solidaire* (2015), 1-24, dostupné na: <https://api-site-cdn.paris.fr/images/74784> (staženo 12. 3. 2020).

Loi n°2016-274 du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers en France, JORF n°0057, 7. 3. 2016, dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000032164264&categorieLien=id> (staženo 25. 3. 2020).

La loi n°2016-274 du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers, 7. 3. 2016, dostupné na:

<https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Actualites/L-actu-immigration/La-loi-du-7-mars-2016-relative-au-droit-des-etrangers> (staženo 9. 4. 2020).

Décret n° 2017-174 du 14 février 2017 portant la création d'un délégué interministériel à la langue française pour la cohésion sociale, 14. 2. 2017, dostupné na:

<https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Info-ressources/Documentation/Textes-officiels/Les-textes-portant-sur-l-immigration-a-l-asile-a-l-accueil-et-a-l-accompagnement-des-etrangers-Annee-2017> (staženo 10. 4. 2020).

Sekundární literatura

Knihy a kvalifikační práce

Barša P., Baršová A., *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku* (Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, Brno, 2005).

de Souza, P., Murdoch A.(ed.), *Metropolitan Mosaics and Melting-Pots: Paris and Montreal in Francophone Literatures*, Cambridge scholars publishing (Newcastle, 2013).

Geddes A., Scholten P., *The politics of migration and immigration in Europe 2nd edition* (SAGE: 2016).

Friedrichová M., *Francouzská imigrační politika v letech 1939-1945* (CEFRES, 2004).

Haine W.S., *The history of France*, Westport, Conn: Greenwood Publishing Group (2000).

Heckman F., Schnapper D. (ed.), *The Integration of Immigrants in European Societies* (Lucius & Lucius, Stuttgart, 2003).

Hollande F., *Le changement c'est maintenant, mes 60 engagements pour la France* (Partie socialiste, 2012), dostupné na: http://www.ps29.org/IMG/pdf/Projet_FH2012.pdf (staženo 25. 3. 2020).

Lequin Y., *La Mosaïque France: Histoire des étrangers et de l'immigration en France* (Paris: Larousse, 1988).

Mielusel R., Pruteanu S.E., *Citizenship and Belonging in France and North America* (Cham, Springer Nature Switzerland AG: 2020).

Øyvind Bugge Solheim, *Are we all Charlie? Tolerance and immigration attitudes after the Charlie Hebdo attacks* (Universitetet i Oslo, 2017), dostupné na: <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/4d7737d2-ebbb-4a83-958f-c77f718ab8ae.pdf> (staženo 3. 3. 2020).

Perrotino, Michel, *Francouzský politický systém* (Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2005).

Remy B., *Case study: France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis* (European Commission, Brussels, 2015).

Temime E., *La France et ses étrangers, 1789-1945, Immigration et intégration: l'état des savoirs* (Paris: La Découverte, 1999).

Viet V., *La France Immigrée : Construction d'une Politique, 1914-1997*, Fayard (1999).

Weil P., *La France et ses étrangers – l'aventure d'une politique d'immigration, 1938 à nos jours* (Paris: Gallimard, 2005).

Zimová D., „Problémy migrační politiky Francie“ (diplomová práce, Masarykova univerzita, 2006).

Arango J., „Explaining Migration: A Critical View“. *International Social Science Journal* 165 (2000), dostupné na: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1468-2451.00259> (staženo 14. 2. 2020).

Ardant P., Duhamel O., „La Dyarchie.“ *Pouvoirs : La Cohabitation*, no.91 (1999), 5-24.

Barou J., „Integration of immigrants in France: a historical perspective“, *Identities. Global studies in culture and power*, Taylor Francis (Routledge, 2012), 1-21, dostupné na: <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01081685/document> (staženo 9. 2. 2020).

Baršová A., *Integrace přistěhovalců v Evropě: od občanské integrace k multikulturalismu a zpět?*, Konference Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit (2005), 1-13, dostupné na: http://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcef50bfa263ef/ABarsova_Integrace_pristehovalcu_v_Evrope.pdf (staženo 13. 2. 2020).

Carrera S., Wiesbrock A., „Civic Integration of Third-Country Nationals Nationalism versus Europeanisation in the Common EU Immigration Policy“, *CEPS*, 23. 10. 2009, dostupné na: <https://www.ceps.eu/ceps-publications/civic-integration-third-country-nationals-nationalism-versus-europeanisation-common-eu/> (staženo 14. 2. 2020).

Carvalho J., „The Effectiveness of French Immigration Policy Under President Nicolas Sarkozy“, *Parliamentary Affairs* (2015), dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/276239737_The_Effectiveness_of_French_Immigration_Policy_Under_President_Nicolas_Sarkozy (staženo 14. 2. 2020).

Drbohlav D., Uherek Z., „Reflexe migračních teorií“ *Geografie – Sborník České geografické společnosti* 112, 2 (2007), 1-18, dostupné na: <https://web.natur.cuni.cz/ksgrrek/illegal/clanky/Uherek-Teorie.pdf> (staženo 5. 2. 2020).

Entzinger H., „Different and Equal; Models for the Analysis of Integration Policies“, *Council of Europe. Seminar on Strategies for Implementing Integration Policies* (1999).

Entzinger H., Biezeveld R., *Benchmarking in immigrant integration*, European research centre on migration and ethnic relations (Rotterdam, 2003), 3-53, dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/251998179_Benchmarking_in_Immigrant_Integration (staženo 16. 5. 2020).

Fine S., „The integration of refugees in France”, *European parliament* (2019), 6-31, dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/638397/IPOL_STU\(2019\)638397\(AN N01\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/638397/IPOL_STU(2019)638397(AN N01)_EN.pdf) (staženo 10. 4. 2020).

Guillaume P., „Du bon usage des immigrés en temps de crise et de guerre, 1932-1940“, *Vingtième Siècle. Revue d'histoire* (1985), 117-126, dostupné na: http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/xxs_0294-1759_1985_num_7_1_1186 (staženo 9. 2. 2020).

Marthaler S., „Immigration and Integration Policy in Europe, Sarkozy and French immigration policy“, *Journal of European Public Policy* (2008), 382-397, dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13501760701847614> (staženo 9. 2. 2020).

Masquet B., *Politique de l'immigration*, Regards sur l'actualité n°326 (2006), 1-112.

Poulard J.V., “The French Double Executive and the Experience of Cohabitation”, *Political Science Quarterly* 105, no. 2 (1990), 243-267, dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/2151025?seq=1> (staženo 9. 2. 2020).

Seidlová M., „The French Immigration Policy: what do we learn?“, *GeoScape* 3 (2008), 60-67.

Internetové zdroje:

“France stunned after truck attacker kills 84 on Bastille Day in Nice”, *The Guardian*, 15. 7. 2016, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2016/jul/15/nice-attack-leaves-84-dead-and-france-in-shock> (staženo 10. 4. 2020).

„2015 Paris terror attacks fast facts“, *CNN*, 13. 11. 2019, dostupné na: <https://edition.cnn.com/2015/12/08/europe/2015-paris-terror-attacks-fast-facts/index.html> (staženo 16. 5. 2020).

„2016: A look at Europe's ongoing migrant crisis“, *France24*, 22. 12. 2016, dostupné na: <https://www.france24.com/en/20161222-2016-year-europe-ongoing-migrant-crisis> (staženo 10. 4. 2020).

„Accord UE-Turquie du 18 mars 2016 : une réponse fragile, ambiguë et partielle à la question migratoire“, *Sénat*, dostupné na: http://www.senat.fr/basile/visio.do?id=r894127_26&idtable=r877367_67%7Cr8103287_4%7Cr877390_44%7Cr889089_13%7Cr878914_10%7Cr888747_3%7Cr877349_9%7Cr894127_26&_c=immigration&rch=gs&de=20130501&au=20180531&dp=1+an&radio=deau&aff=sep&tri=p&off=0&afd=ppr&afd=ppl&afd=pjl&afd=cvn&isFirst=true (staženo 1. 3. 2020).

„Charlie Hebdo: Gun attack on French magazine kills 12“, *BBC*, 7. 1. 2015, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-30710883> (staženo 3. 3. 2020).

„Circulaire Valls“, *Jurifiable*, dostupné na: <https://www.jurifiable.com/conseil-juridique/droit-des-etrangers/circulaire-valls#heading-2> (staženo 1. 4. 2020).

„Definitions“, *United Nations*, dostupné na: <https://refugeesmigrants.un.org/definitions> (staženo 15. 5. 2020).

„Droit des étrangers en France : qu'a changé la loi du 7 mars 2016 ?“, *Vie publique*, 29. 6. 2017, dostupné na: <https://www.vie-publique.fr/eclairage/269238-droit-des-etrangers-en-france-que-change-la-loi-du-7-mars-2016> (staženo 10. 4. 2020).

„Espoir d'asile“, *Espoir d'asile*, dostupné na: http://www.espoirdasile.org/artc/Ofpra_rapport_d_activite_2012__les_chiffres_cle_de_l_asile_en_France/339/fr/article/ (staženo 10. 5. 2020).

„France: Counterterrorism Bill Threatens Rights”, *Human Rights Watch*, 9. 10. 2014, dostupné na: <https://www.hrw.org/news/2014/10/09/france-counterterrorism-bill-threatens-rights> (staženo 28. 3. 2020).

„Francouzské temné tajemství: Po 70 letech se otevírají archívy se jmény nacistických kolaborantů“, *Eurodeník*, dostupné na: <http://eurodenik.cz/historie/francouzske-temne-tajemstvi-po-70-letech-se-oteviraji-archivy-se-jmeny-nacisticky-ch-kolaborantu> (staženo 13. 2. 2020).

„Glossary“, *European Commission*, dostupné na: https://ec.europa.eu/immigration/glossary_en#glossI (staženo 15. 5. 2020).

„How the Paris attacks unfolded”, *The Guardian*, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2015/nov/14/paris-attacks-what-we-know-so-far> (staženo 11. 3. 2020).

„Immigration: Les Républicains appellent Hollande à organiser une réunion de crise avec Merkel”, *Public sénat*, 18. 1. 2016, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/immigration-republicains-appellent-hollande-organiser-une-reunion-crise-merkel-1202208> (staženo 28. 2. 2020).

„Immigrés, étrangers“, *INSEE*, 8. 10. 2019, dostupné na: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/3633212> (staženo 13. 2. 2020).

„L'Europe au défi des migrants: agir vraiment!“, *Sénat*, dostupné na: http://www.senat.fr/basile/visio.do?id=r889089_13&idtable=r877367_67%7Cr8103287_4%7Cr877390_44%7Cr889089_13%7Cr878914_10%7Cr888747_3%7Cr877349_9%7Cr894127_26&_c=immigration&rch=gs&de=20130501&au=20180531&dp=1+an&radio=deau&aff=sep&tri=p&off=0&afd=ppr&afd=ppl&afd=pjl&afd=cvn&isFirst=true (staženo 1. 3. 2020).

„L'intégralité du discours de Nicolas Sarkozy“, *L'Observateur politique*, 9. 6. 2005, dostupné na: <https://www.nouvelobs.com/politique/20050609.OBS9574/l-integralite-du-discours-de-nicolas-sarkozy.html> (staženo 14. 2. 2020).

„La France à l’action face à la crise migratoire“, *Gouvernement*, 7. 9. 2015, dostupné na: <https://www.gouvernement.fr/la-france-a-l-action-face-a-la-crise-migratoire-2817> (staženo 10. 3. 2020).

„Loi du 7 mars 2016 relative au droit des étrangers en France“, *Vie publique*, 8. 3. 2016, dostupné na: <https://www.vie-publique.fr/loi/20728-immigration-etrangers-immigration-illegale-titre-de-sejour> (staženo 10. 4. 2020).

„Manuel Valls décline une politique ferme sur l’immigration“, *Public sénat*, 27. 6. 2012, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/manuel-valls-d-cline-une-politique-ferme-limmigration-286898> (staženo 28. 2. 2020).

„Media call Hollande-Sarkozy TV debate a draw“, *France 24*, 3. 5. 2012, dostupné na: <https://www.france24.com/en/20120503-presidential-francois-hollande-holds-president-nicolas-sarkozy-draw-tv-debate-say-french-press-election-media> (staženo 10. 5. 2020).

„Nombre d’arrivées d’immigrés en France 2004-2017“, *Statista*, 11. 4. 2019, dostupné na: <https://fr.statista.com/statistiques/499591/nombre-arrivees-immigres-france/> (staženo 10. 5. 2020).

„Politique d’asile“, *Parlement européen*, dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fr/sheet/151/politique-d-asile> (staženo 15. 5. 2020).

„Preliminary findings of the visit: UN Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism concludes visit to France“, *United nations human rights office of the high commissioner*, 23. 5. 2018, dostupné na: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=23128&LangID=E> (staženo 17. 5. 2020).

„Qu’est ce que l’immigration choisie ?“, *Musée de l’histoire de l’immigration*, dostupné na: <https://www.histoire-immigration.fr/questions-contemporaines/politique-et-immigration/qu-est-ce-que-l-immigration-choisie> (staženo 3. 4. 2020).

„Refugee law and policy: France“, *The Law Library of Congress*, 21. 6. 2016, dostupné na: <https://www.loc.gov/law/help/refugee-law/france.php> (staženo 12. 3. 2020).

„Regularizace nelegální migrace“, *Migrace online*, dostupné na:
<https://migraceonline.cz/cz/temata/regularizace> (staženo 17. 5. 2020).

„Résultats de l'élection présidentielle 2012“, *Ministère de l'intérieur*, dostupné na:
[https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats/Presidentielles/elecresult__PR2012/\(path\)/PR2012/FE.html](https://www.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats/Presidentielles/elecresult__PR2012/(path)/PR2012/FE.html) (staženo 10. 5. 2020).

„Slovníček pojmů“, *Ministerstvo vnitra České republiky*, dostupné na:
<https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx> (staženo 5. 2. 2020).

„Speech by M. François Hollande, President of the Republic, at the opening of Ambassadors' Week - 25 August 2015“, *ONU*, dostupné na: <https://onu.delegfrance.org/Ambassadors-Week-Francois-Hollande-s-speech> (staženo 10. 5. 2020).

„Summit začal v napjaté atmosféře, Hollande se opřel do Slovenska“, *Novinky*, 23. 9. 2015, dostupné na: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/381493-summit-zacal-v-napjate-atmosfere-hollande-se-oprel-do-slovenska.html> (staženo 22. 2. 2020).

„Úspěšná integrace migrantů v Evropě: stejný cíl, různé recepty“, *Člověk v tísni*, 5.3.2017, dostupné na: <https://www.clovekvtsni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp> (staženo 13. 2. 2020).

„World war II casualties“, *Centre Robert Schuman*, dostupné na: <http://www.centre-robert-schuman.org/userfiles/files/REPERES%20-%20module%201-2-0%20-%20explanatory%20notes%20-%20World%20War%20II%20casualties%20-%20EN.pdf> (staženo 16. 5. 2020).

„Žadatel o azyl“, *UNHCR*, 19. 12. 2016, dostupné na: <https://www.unhcr.org/cz/98-czkomu-pomahamezadatele-o-azyl-html.html> (staženo 5. 2. 2020).

Albinet A., „L'appel de Tulle de François Hollande“, *Le Monde*, 31. 3. 2011, dostupné na: https://www.lemonde.fr/politique/article/2011/03/31/l-appel-de-tulle-de-francois-hollande_1501495_823448.html (staženo 21. 2. 2020).

Arribas G.F., „The EU-Turkey Agreement: A Controversial Attempt at Patching up a Major Problem“, *European papers*, 17. 10. 2016, dostupné na: <http://www.europeanpapers.eu/en/europeanforum/eu-turkey-agreement-controversial-attempt-patching-up-major-problem> (staženo 17. 5. 2020).

Bellon R., Gallen C., „Terrorisme, immigration, islam et sécurité: le bilan de Cazeneuve“, *Public sénat*, 6. 12. 2016, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/terrorisme-immigration-islam-securite-bilan-cazeneuve-1591543> (staženo 26. 2. 2020).

Brown S.K., Bean F.D., „Assimilation Models, Old and New: Explaining a Long-Term Process“, *Migration policy institute*, 1. 10. 2006, dostupné na: <https://www.migrationpolicy.org/article/assimilation-models-old-and-new-explaining-long-term-process> (staženo 15. 5. 2020).

Chabrol D., „La popularité de Hollande bondit après les attentats, le FN renforcé“, *Public sénat*, 24. 11. 2015, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/popularite-hollande-bondit-attentats-fn-renforce-1138182> (staženo 28. 2. 2020).

Devichand M., „How the world was changed by the slogan 'Je Suis Charlie'“, *BBC*, 3. 1. 2016, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/blogs-trending-35108339> (staženo 3. 3. 2020).

François J.B., Peiron D., „Immigration en France : ce qu'il faut savoir“, *La Croix*, 22. 10. 2013, dostupné na: <https://www.la-croix.com/Actualite/France/Immigration-en-France-ce-qu-il-faut-savoir-2013-10-22-1049109> (staženo 25. 3. 2020).

Gogou K., „The EU-Turkey deal: Europe's year of shame“, *Amnesty international*, 20. 3. 2017, dostupné na: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/03/the-eu-turkey-deal-europes-year-of-shame/> (staženo 17. 5. 2020).

Hamilton K., Simon P., Veniard C., „The challenge of French diversity“, *Migration policy institute*, 1. 11. 2004, dostupné na: <https://www.migrationpolicy.org/article/challenge-french-diversity> (staženo 9. 2. 2020).

Kateřina Danielová, „Imigrační politika Francie se zaměřením na současnou situaci“, *Migrace online*, 4.1.2004, dostupné na: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/imigracni-politika-francie-se-zamerenim-na-soucasnou-situaci> (staženo 9. 2. 2020).

Lhotaň L., „17 mrtvých. Vražedný útok na redakci Charlie Hebdo a židovský obchod ukázal strašlivý fanatismus islamistů“, *Reflex*, 7. 1. 2020, dostupné na: <https://www.reflex.cz/clanek/historie/92179/17-mrtvych-vrazedny-utok-na-redakci-charlie-hebdo-a-zidovsky-obchod-ukazal-straslivy-fanatismus-islamistu.html> (staženo 3. 3. 2020).

Marlowe L., „Nice attack: Who was the killer and what motivated him?, *The Irish times*, 17. 7.2016, dostupné na: <https://www.irishtimes.com/news/world/europe/nice-attack-who-was-the-killer-and-what-motivated-him-1.2725024> (staženo 17. 5. 2020).

Oficiální webové stránky *OFPPA*, dostupné na: <https://ofpra.gouv.fr/> (staženo 10.5. 2020).

Penninx R., „Integration: The Role of Communities, Institutions, and the State“, *Migration Policy Institute*, 1. 10. 2003, <https://www.migrationpolicy.org/article/integration-role-communities-institutions-and-state> (staženo 15. 5. 2020).

Revault-d'Allonnes D., „Primaire PS : comment l'absence de Dominique Strauss-Kahn a tout changé“, *Le Monde*, 7. 10. 2011, dostupné na: https://www.lemonde.fr/primaire-parti-socialiste/article/2011/10/07/primaire-ps-comment-l-absence-de-dominique-strauss-kahn-a-tout-change_1582981_1471072.html (staženo 22. 2. 2020).

Rivera M.A., „Election Resources on the Internet: Presidential and Legislative Elections in France“, *Election Resources*, dostupné na: <http://electionresources.org/fr/> (staženo 9. 2. 2020).

Rubin A.J., Breeden A., „Moment of Silence Turns Into Outcry Against Government After Nice Attack“, *The NY Times*, 18. 7. 2016, dostupné na: <https://www.nytimes.com/2016/07/19/world/europe/nice-france-attacker.html> (staženo 10. 4. 2020).

Samuel H., „Hollande warns of 'discourse of fear' on immigration“, *The Telegraph*, 15. 12. 2014, dostupné na: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11295529/Hollande-warns-of-discourse-of-fear-on-immigration.html> (staženo 22. 2. 2020).

Schofield H., „Hollande's Le Monde interviews 'political suicide'“, *BBC*, 20. 10. 2016, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-37702917> (staženo 10. 4. 2020).

Théas A., „Immigration : les dangers d'une loi irresponsable votée en catimini“, *Le Figaro*, 19. 2. 2016, dostupné na: <https://www.lefigaro.fr/vox/politique/2016/02/19/31001-20160219ARTFIG00300-immigration-les-dangers-d-une-loi-irresponsable-votee-en-catimini.php> (staženo 26. 3. 2020).

Tortero J., „Tous Unis Contre la Haine: le gouvernement lance une campagne contre la racisme“, *Public sénat*, 21. 3. 2016, <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/tous-unis-contre-haine-gouvernement-lance-une-campagne-contre-racisme-1282639> (staženo 26. 2. 2020).

Vignal F., „Immigration : François Hollande s'oppose à Nicolas Sarkozy sur Schengen“, *Public sénat*, 15. 12. 2014, dostupné na: <https://www.publicsenat.fr/lcp/politique/immigration-francois-hollande-s-oppose-nicolas-sarkozy-schengen-755020> (staženo 28. 2. 2020).

Willsher K., „Immigration at forefront of French election campaign“, *The Guardian*, 19. 4. 2012, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/french-election-blog-2012/2012/apr/19/immigration-forefront-french-election> (staženo 25. 3. 2020).

Přílohy

Příloha č. 1: tabulka¹⁷¹

Analyzovaná oblast	Před uprchlickou krizí	Při vrcholu uprchlické krize	Po uprchlické krizi
Imigrační politiky	<ul style="list-style-type: none"> - Liberální přístup (zjemnění protiimigrační rétoriky, uvolnění naturalizačních procesů) - preference přijímání přistěhovalců s dlouhodobým horizontem pobytu - vybraná imigrace¹⁷², Vallsův oběžník¹⁷³ - druhý Vallsův oběžník¹⁷⁴ 	<ul style="list-style-type: none"> - Zvýšená bezpečnostní opatření - posílení ochranných jednotek - obnovení hraničních kontrol v rámci EU a Schengenského prostoru - požadavek přerozdělovacího mechanismu v rámci EU 	<ul style="list-style-type: none"> - Užívání nových nástrojů v boji proti nelegálnímu přistěhovalectví (neohlášené domovní kontroly, zákaz návratu vyhoštěného cizince na území Francie atd.) - zpřísnění požadavků pro přijetí přistěhovalců na území Francie
Integrační politiky	<ul style="list-style-type: none"> - Multikulturní tendence - vytvořena pozice meziministerského delegáta pro integraci a republikánskou rovnost - přijetí protiteroristického zákona¹⁷⁵ 	<ul style="list-style-type: none"> - Konec multikulturalismu - asimilační tendence - neúspěšnost integrace muslimů do francouzské společnosti - plán na zvýšení počtu bytových zařízení pro uprchlíky - založení institucí pro zprostředkování dialogu s islámem - v některých městech integrační programy (zapojení cizinců do francouzské společnosti) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zavedení nové integrační smlouvy (CIR) - nutnost prokázat ochotu integrovat se do francouzské společnosti, zkušební doba, nové způsoby získání francouzského občanství - boj proti rasismu
Azylové politiky	<ul style="list-style-type: none"> - Návrh mechanismu přerozdělování uprchlíků na evropské úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> - Reforma azylového systému (status uprchlíka a doplňková ochrana) – urychlení postupů přijímání uprchlíků 	<ul style="list-style-type: none"> - Vykližení uprchlického tábora v Calais, rozproštění zařízení pro žadatele o azyl po celé Francii

¹⁷¹ Tabulka byla vyhotovena autorkou na základě analýzy migračních politik v kapitole 3

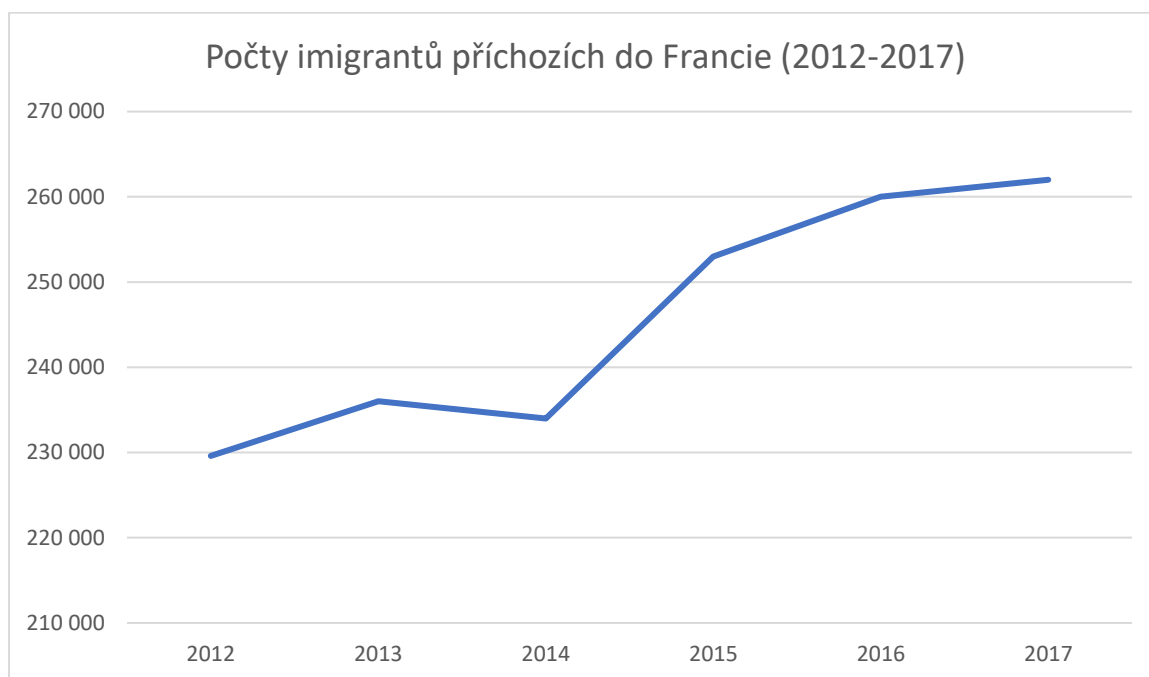
¹⁷² Upřednostňování pracovní imigrace před rodinnou imigrací - uzavírání dohod s vybranými zeměmi o pohybu odborníků do Francie

¹⁷³ Stanovení podmínek pro regularizaci nezdokumentovaných migrantů

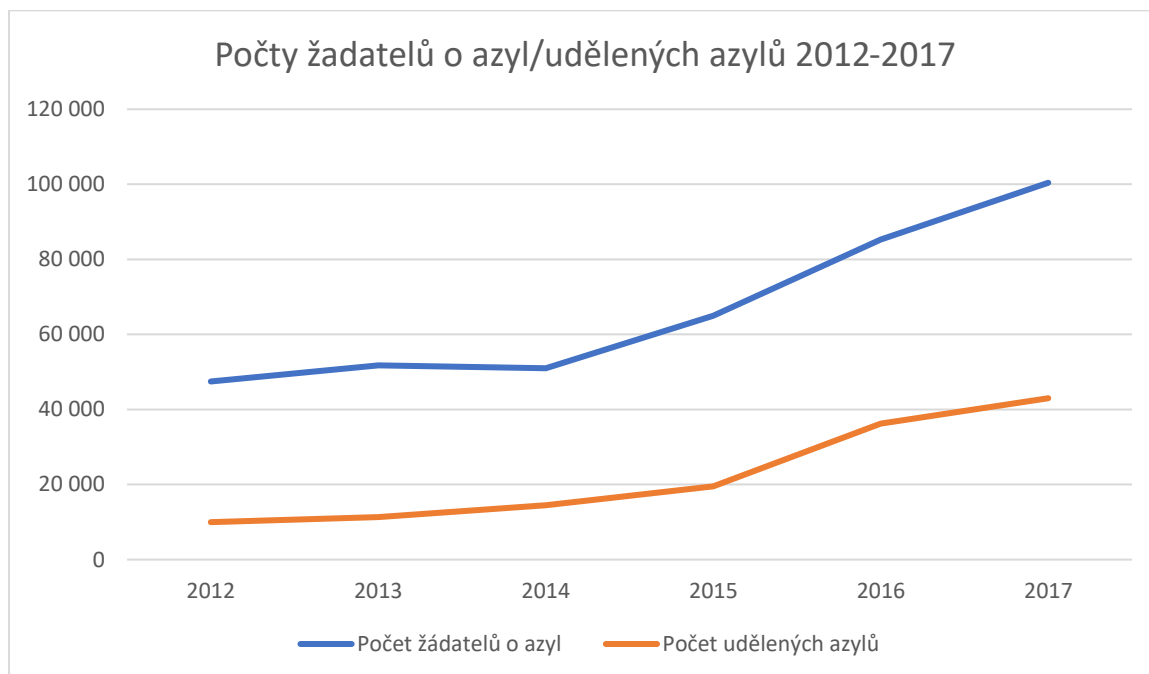
¹⁷⁴ Boj proti nelegálnímu přistěhovalectví

¹⁷⁵ Možnost vyhoštění kohokoliv, koho francouzské úřady považují za podezřelého z terorismu

Příloha č. 2: Počty imigrantů příchozích do Francie (graf)¹⁷⁶

Příloha č. 3: Počet žadatelů o azyl/počet udělených azylů (graf)¹⁷⁷

¹⁷⁶ Graf vytvořený autorkou na základě dat Statista. „*Nombre d'arrivées d'immigrés en France 2004-2017*“, Statista, 11. 4. 2019, dostupné na: <https://fr.statista.com/statistiques/499591/nombre-arrivees-immigres-france/> (staženo 10.5.2020).

¹⁷⁷ Graf vytvořený autorkou na základě dat OFPRA, Oficiální webové stránky OFPRA, dostupné na: <https://ofpra.gouv.fr/> (staženo 10.5.2020).

Teze bakalářské práce

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Alena Jiskrová
E-mail:	36821795@fsv.cuni.cz
Studijní obor:	Mezinárodní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	Zimní semestr 2019/2020
Semestr a školní rok ukončení práce:	Letní semestr 2019/2020
Vedoucí bakalářského semináře:	PhDr. Ondřej Matějka, PhD.
Vedoucí práce:	Mgr. Anna Lukešová
Název práce:	Proměny migračních politik Francie za prezidentského mandátu Françoise Hollanda
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	Práce se zabývá migračními politikami Francie v období prezidentského mandátu Françoise Hollanda v letech 2012 až 2017. V jednotlivých kapitolách rozdělených podle aktuálních trendů migračních politik je analyzována proměna přístupu Hollanda a tehdejší vlády k migračním otázkám. Za klíčovou událost, která měla vliv na tvorbu migračních politik, je považována uprchlická krize, jež zásadním způsobem proměnila postoj Francie k přistěhovalectví. Pomocí představení přijatých opatření jsou analyzovány důvody proměny postoje předních francouzských představitelů k migračním tématům a jejich vliv na vývoj situace.
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	Od zadání projektu došlo ke změně zkoumaného období na aktuálnější a dosud ne tolik probádané období prezidentského mandátu Françoise Hollanda v letech 2012 až 2017, kdy byly proměny migračních politik znatelné z důvodu vypuknutí uprchlické krize. Teritoriální vymezení práce zůstalo stejné a zaměřuje se tedy na oblast Francie. Předmět zkoumání se v průběhu zpracovávání práce rozšířil na celou oblast migrační politiky (tedy imigrační, integrační a azylové).
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	<ol style="list-style-type: none">1. Teoreticko-metodologická část2. Historie imigrace do Francie3. Proměna migračních politik Francie za prezidentského mandátu Françoise Hollanda<ol style="list-style-type: none">3.1. Prezidentská kampaň3.2. Migrační politiky Francie před vypuknutím uprchlické krize3.3. Migrační politiky Francie v době uprchlické krize3.4. Migrační politiky Francie po uprchlické krizi
Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):	Barša P., Baršová A., <i>Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku</i> (Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, Brno, 2005). Geddes A., Scholten P., <i>The politics of migration and immigration in Europe 2nd edition</i> (SAGE: 2016). Mielusel R., Pruteanu S.E., <i>Citizenship and Belonging in France and North America</i> (Cham, Springer Nature Switzerland AG: 2020).

Baršová A., *Integrace přistěhovalců v Evropě: od občanské integrace k multikulturalismu a zpět?*, Konference Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit (2005).

Remy B., *Case study: France, its immigration policy and its political response to the 2015 refugee crisis* (European Commission, Brussels, 2015).

Drbohlav D., Uhrek Z., „Reflexe migračních teorií“ *Geografie – Sborník České geografické společnosti* 112, 2 (2007).

Barou J., „Integration of immigrants in France: a historical perspective“, *Identities. Global studies in culture and power*, Taylor Francis (Routledge, 2012).

Øyvind Bugge Solheim, *Are we all Charlie? Tolerance and immigration attitudes after the Charlie Hebdo attacks* (Universitetet i Oslo, 2017), dostupné na:

<https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/4d7737d2-ebbb-4a83-958f-c77f718ab8ae.pdf> (staženo 3. 3. 2020).

Fine S., „The integration of refugees in France“, *European parliament* (2019).

www.viepublique.fr

www.senat.fr

www.publicsenat.fr

www.gouvernement.fr

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		